

ప్రతిది న ము ప్ర క టిం వ (బ డు ను

VOL. 3

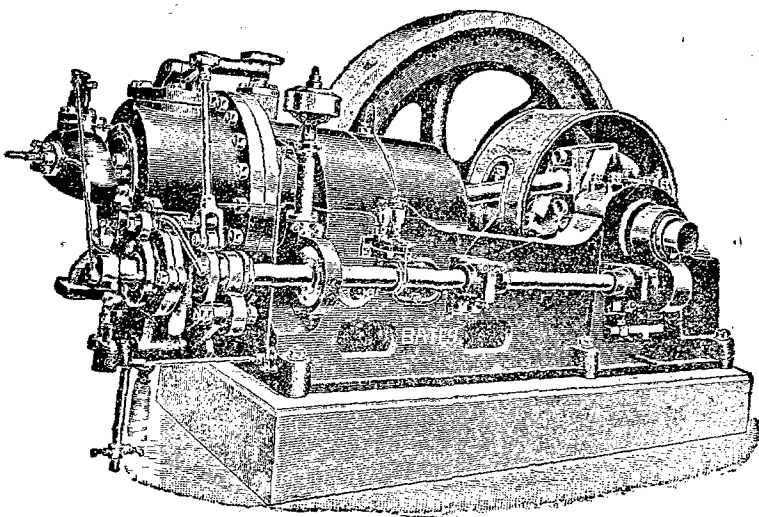
సంపుటము 3

చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ నెవ్వంబరు నెల 19 వ తేది మంగళ వారము
న శ నా మ సం వ త్స ర భా ద్ర ప ద మా స బ హు శ సప్త మి ౭.

No 144.

(సంచిక ౧౪౪)

బేటుగోల్డ్ మెడల్ శెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈ క్రొత్త టయిపు ఇంజనులు యెటు వంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్ తో నయినను సుమారు ఒకమాసము వేపరయి జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులవలె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ సగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసికొనచు వాటికంటె వేయి రెట్లు తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 60 గుర్రముల పవనవరకు వీటియొక్క స్పేరు సామానుల సహాయము వలన స్టామల్ సిద్ధముగా నుండును.

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

(బ్రాంచిలు: బెజవాడ, రాజమండ్రి.

సంగీత ప్రదాయని

వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి జెందిన వాషింగాట్ గాన విద్యాపారంగతులైన విద్యాకే. వరదాచార్యులు కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే రచింపబడినది. ఇందు లక్షణ సంగ్రహమును ఆభ్యాసపద్ధతులు, స్వరజతులు, వర్ణములు, త్యాగయ్యగారి కృతులు, పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు, సుమారు 140 పురు బడులును స్వర, నాదా త్య తాళ, కాలములకు గురుతు లేర్పరచి అందిరికి సులభముగా గ్రాహ్యమగునట్లు ప్రాయబడియన్నవి. హస్తానియము, వీణ ఈ ఉభయవాదములకు పటములును, వీటి గుణములును, వీటి సుపయోగించు విధములును ప్రాయబడి యున్నవి. దీక్షితకౌన్ 16 పుటలు, వీణ, 500 పుటలు. దశరథ గోసు కాగితములలో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది. కలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మెసర్సు హాస్ అండు కంపెనీ,

(ప్రింటర్స్, మదరాసు.

109

యుద్ధ చరిత్రము

అతి విపులము!

అతి సరసము!!

ఈ పుస్తకము ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆటవసంవత్సరాది సంచికగా యుద్ధవిషయమై చాలభాగము వర్ణించియుంటిమి.

1. జర్మను, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2. యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు; 3. యుద్ధవ్యూహములు, వాటి పటములు; 4. భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వాటి పటములు; 5. దుర్గముల నిర్మాణము వాటి పటములు; 6. నానారాజ్యముల సైన్యముల ఫిరంగుల పటములు; 7. రాజులసేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8. యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను వెలుపునవిదాదాపు 400 పటములు దీనియందు ప్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములం దపూర్వముగ నుండకలదు పెద్ద యాకృతియందు 300 పుటములకు మించియుండును ధరి తగ్గించియున్నాము

మునుపటి వెల రూ. 2.

ఇప్పటి వెల రూ. 1.

పోస్టు ఖర్చులు వేటుగ వసూలు చేయబడును.

ఇది గాక

ఈ పుస్తకమునందు విద్యానంతలగు ఆంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధసైన్యసేవ, ప్రాచీనతీచి, హైందవ సామ్రాజ్య శూర శిఖాముణులు, భాషాదోష, వ్యవసాయము, శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోకుల నిర్యాణతారావళి, రజస్వలా వివాహములు, రాజభక్తి, శాస్త్రమయము, దేశచరిత్ర, నవలలు, ఆంధ్రోద్యమ తత్త్వము; మన గొప్ప దురవస్థ, భయము, వ్యవసాయము - యుద్ధము, సత్వము, పర పతి సంఘములు, యుద్ధము - హైందవులు, కర్నాటక సంగీత విద్యాభివృద్ధి, హిందూదేశములో హేమామపతి ప్రవేశము, మానసగీతము మొదలగు చక్కని వ్యాసములు గలవు. ఆంధ్రమహాజనుల చిత్రపటము లనేకములు గలవు. క్రితేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగులపటమున్ను చేయిన్నది. ఇదివఱకు 10,000 ప్రతులు ఖర్చుపడినవి కొన్ని ప్రతులే గలవు ఆలస్యము చేసిన ఆశాభావము కలుగును

చిరునామా - ఆంధ్రపత్రికా ఆఫీసు,

7, తింబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

సర్వతేజ విషనంజీవి (రిజిస్టర్డ్)

ఏళ్ళు మువచ్చవారు నవ్వుచు
బోదురు. గుణము లేనియెడల
100 రూపాయలు యివామివ్వ
బడును. ఒక ఆకాష్టాంపు
పంపిన స్థాంపిలు పాకెట్
ఉచితముగా పంపబడును.

వి. ఎ. ఎన్. పాణి,
రి, ఇరుళ్ళప్పకొ పిడి, మద్రాస్.

టోగ్స్ యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
 నెం 155, జుమ్మా మసీదు వీధి, బొంబాయి.

ప్రాకృతిక దేశముల దొరతనముల ఆశయములు

యోగేంద్ర సింగుగారి గంభీర ఉపన్యాసము.

00000000000

సర్ వెలంతును బిరాలుగా రధ్యక్షులుగ నుండుట

సింగ, సెప్టెంబరు 18 — సింహాసనమువారి యాద మాన్యమున 17 వేలెంతైన చిరాలుగారి అధ్యక్షతక్రింద 28 గిన్నెలలో 12 గాన యోగేంద్ర సింగుగారి కిటుల సుపన్యసిం చిరి సింహాసనమున కివ్వకులకులకు 17 వేలెంతైన సింగుగా రుదన్యాసములను అధ్యక్షులను సభ్యులను మొదట పరిచితుల నొనరించి సభకు ప్రముఖులగు భారతీయులను పాపాపూర్వులను పలువురు వచ్చిరి

ఉపన్యాసము

ప్రాచీన చాలమున ప్రాకృతిక దేశముల ప్రభుత్వ శయములగుచ్చి సింగుగారు నడిచిరి మొదట ఇండియాను గూర్చియు పుచ్చుట చీనావనాను పాఠశీకము గ్రీకు ఇటలీ ఇంగ్లాండుదేశములనుగూర్చియు నుడిచిరి వారిప్రాచీన వైభవ మును క్రమక్రమముగ నరిగినమాన్యముల వివరించిరి. “ప్రాచీన నవీనాశయములయెన్నను హిందూదేశమునందే ఏకమై నాకృతినిదాల్చి జాతియొక్క నిర్మాణమునందుగల భగవ దుద్దేశ మును సభలమొనరింపగలవు. హిందూ ఇంగ్లాండుదేశముల సం బంధము మానవేచ్ఛవలన కలుగలేదని సిగ్గిగారిననమాటసత్యము. అగోచరములగుశక్తులు వ్యాపారాధ్యము బయలుదేరన కొందరిని మహాసముద్రమున నటునిటు ద్రిప్పి ఈగొప్పప్రామాన్యమునకు చేర్చెను. ఆయంగ్గి పునర్వత్త బీదేశమునకు వచ్చునది కీహిందూ దేశము సిగ్గిలమైయుండెను. ఒకరి తరువాత నొకరుగా వెళ్తున్నందు దుష్టులును పరిపాలనాదక్షులు గాని వారును నగు ధరానేరలు హిందూదేశము నేకచ్ఛత్రముగ పరిపాలించునలెను దురాశకు సాల్తె 12 వయసు గోలుపోయిరి. మొగలు ఘాదునా అధికారము నానుమాత్రముగ నుండెను. తూర్పు ఇండియా కంప్రకంఘమువారును వారి కార్య నిర్వాహకులును హిందూ దేశమునకు సాల్తల గురుగని ఘాదునా ఎన్నడును తలచి యుండలేదు. కాని ఆ మార్పు దైవసంతకము. జరుగక విధిలేదు. ఢిల్లీలో జరిగిన మహాసభలో హిందూదేశము కంప్రకంఘమువారి పరిపాలన క్రిందనుండి బ్రిటిషుదేశపురాజుల పరిపాలన క్రిందకు మారింది. అప్పుడు బ్రిటిషు సింహాసనము నధిష్టించిన క్రిస్టియోనూ చక్ర వర్తినిగారు తమ యుద్ధమాశయములను భావిపరిపాలనా విధానమునుగూర్చి స్పష్టముగ వివరించిరి. బ్రిటిషుదేశపు రాజి ఇండియాదేశపు చక్రవర్తిని యాయెను. ఆమెయును హిందూ దేశమందున్న ఆమె ప్రతినిధియును దేశముల యాశాంకు ముల నుద్దేశింపజేయుటకు కేంద్రస్థానములైరి. ఆకాలము ఇంగ్లాండు దేశమునకు వచ్చి దెచ్చిన కాలము. గ్లాడుస్తను సాల్తె స్పష్టప్రభువునున్న గుర్రుచోరులు తమ యుద్ధమాశయముల కనుగుణముగా పరిపాలనమును కొనసాగించిరి. టెనిసను, రెస్సిను కార్టెలు మున్నగు కవిసాహిత్యములు భావప్రపంచ మును నిరారంభముగ పరిపాలించిరి. ఆనాడుహిందూదేశము నకు వచ్చిన పరిపాలకులందరును హిందూదేశమును ఇంగ్లాండు దేశముతో సమానము గు నున్నతస్థితికి గొనిరావలెనను గాభసంకల్పముతో శక్తిసంలయ వినియోగించి పనిచేయ నిచ్చుకలిగియుండిరి. బ్రిటిషు పతాకము గ్రామెను నన్ని దేశ ములందునుగూడ బ్రిటిషుదేశ సహజముగు స్వేచ్ఛాస్వారోచ్యములును న్యాయమున తప్పక వ్యాపించునని ఎల్లవారును విశ్వ సింఘించుండిరి. ఎట్టిలోపమును గూడ లేక ఆర్థికవిశ్వాసమును ఆర్థికవిశ్వాసమును నిష్పాక్షికభావమును గలిగి సినిలునర్వగు శాఖవారు క్లెగ్గవారి భావమును వహించుటకు సంసిద్ధులై సా ప్రామాన్యమున కుద్దమాంకారముగ నుండిరి.

రాజ ప్రతినిధి దేశముల దృష్టికి రాజస్థానము నలంకరించిన ట్టుగుపడుచుండుటచే వారాతనిని రాజుగా భావించుచున్నారు. అట్టిచో నేరాజ ప్రతినిధియైనను గూడ అనకముగ భారతీయ పక్షపాతి ఎటుల కాగలడు. హిందూదేశ పరిపాలనమునకు బాధ్యులైన ప్రభుత్వోద్యోగు లెవరైనను భారతీయ విద్యేషు లెటుల కాగలరుదురు. బ్రిటిషువారు భారతీయ పక్షపాతులను భారతీయులు బ్రిటిషు పక్షపాతులను నైయుండుటయే భావికాంతి స్థైర్యములకు పరమోపాయము. విద్యేషులను పదము నీ రెండు దేశములవారును పూర్తిగావరుగలేదు. హిందూదేశమందలి ప్రస్తుతస్థితిని చక్కజేయుట కింతకంత మేలుగనుండుకొకటి లేదు. మానవులకార్యము లెన్నడు

నాగునవి కావు నిన్నటికిని నేటికిని దేశ భివృద్ధియందంతయో మార్పుగలదు మానవుల భావములను మార్పుటకు వేయితత్తులు వేయిదముల పనిచేయుచున్నవి కానిన 12 గిన్నెలకుంద సచ్చులని డెలుపుట వెనుక నెన్నడైన 12 గిన్నెల జరుగుగాక ఆదినములు గడచిపోయినవి సామాన్యనిర్మాతలు మారివిడిచిన నూతనశక్తులు ప్రాచీనముగ్ధ సాంప్రదాయములు పారదోలినవి బ్రిటిషువారు నూతనశక్తి బుద్ధిపింపజేయుటచే ప్రాచీనదేవతలకు స్థానబలము విల్లుబడినది అర్చకులు నూతనశక్తి వారాధింపగోరుచున్నారు వారుసంస్కృతమున నున్నారు నూతనభారత మున్నెన్న మైనది కార్యభారమున క్రుంగియున్న పాలకు లోపజాలకున్నారు 12 తిథూమికి బావిస్థాన మెట్టిది బ్రిటిషు దేశమునకును భారతదేశమునకును బ్రిటిషు సామాన్యమునకును భరతభూమికిని భావసంబంధ మెటులుండునను ప్రశ్నలు కలిగినవి, మొదటి రెండు ప్రశ్నలకును సమాధాన మిచ్చుట నాపనిగాదు. మూడవ ప్రశ్నకు మాత్రము నేను సమాధాన మియ్యగలను. భరతభూమి బ్రిటిషుదేశ సంబంధమును గోరుచున్నది. ఆ సంబంధమును దృఢ పరుచుకొనుట కాతురతతో నున్నది. భరతభూమి తన మహాభక్తిని సంగరాగ్ని నన్నిధిని ధృతిపరచినది. ప్రాన్సు, స్పాండ్ యు, మెనహామెయూ, గల్లిపోలీలలో జరిగిన సంగరములలో భారతీయులు చేసినసేవ యిందులకు ప్రబలిదర్శనము - మా చక్రవర్తిగారి యుద్ధారభావము రాజప్రతినిధిగారికిని, పరిపాలకవర్గమునకును మార్గదర్శిగా, నున్నంతకాలమును భారతీయుల రాజ్యక్తి పనుప్రవాహముగ పొంగి సారగలదు. స్వరాజ్య ప్రాప్తి కిది యుక్తకాలము కావనుట సరియోకాదోనే నెరుగనుగాని- పరిపాలకు లొనరించుచట్టుముల కన్నిటికిని ప్రజలు మాటదకతల యొగ్గవలెనుటమాత్ర ముత్సాహకరము కాజాలదు. భరతభూమియునుగూర్చి కాంచవలసిన గొప్పకలెన్నియో గలవు. అట్టిహిందూతనముగ్ధతలినభావములనడగవొక్క-యారుటసమంజసముగాదు. వారితోకలసి మార్గదర్శులై సక్రమ విధానమునవారి నడపించుటయు కార్యసాధ్య విశ్వాసమును శాంతమును గలిగినచో కార్యములు నెరవేరగలవను నిధాంతమును విశ్వసింపచుటయును సమంజసములు. భరతభూమినునందలి వివిధ సంఘముల నొకజాతినిగా నొనరించి నడిపించుట ఎట్లుననది ముఖ్యమగు ప్రశ్న అని సింగుగారు రనిరి:

ప్రస్తుతమున్న పరిపాలనమునందుగలకొన్ని లోపములను సింగుగారు రెత్తి చూపిరి. గ్రామ పరిపాలనముకు పుచ్చభావముతో గూడిన పరిపాలనమును అఖిలభారత దేశపరిపాలనమునకు సాంప్రదాయ బద్ధమగు పరిపాలనమును గూడ నుండవలెను. శాశ్వతోద్ద్యోగి ప్రజలను పుర్రభావముతో చూచుచు దారి చూపుచు తోడ్పడుచు పరిశీలించుచు గ్రామములో గ్రామ పంచాయతులను సహకార సంఘములను విద్యాలయములను వ్యవసాయ పాఠశాలలను ఏర్పరుచుచు వారి నన్నిటి నభివృద్ధి నొందించు చుండవలెను. అతడు గ్రామములలోనివారికి ఆర్థిక భాంధవుడుగా నుండవలెను. అప్పుడే పరిపాలకులను ప్రజలు రెలిపెంచులను గొరవించినట్లు గొరవించుట చేకురగలదు. ప్రాచీనకాలమందలి ప్రాగ్దేశ పరిపాలకులవలె ప్రభుత్వ విధానమున పాగ్గాని దేశము నభివృద్ధి నొందింపవలెనను కోకతప్ప వేరుకోరికలేనివారి నందరిని సామాన్య దోతనమువారు తమలోని ముచ్చక్కోనవలెను. అట్టితరుణ మాన్యమైనది గాన ఇండియాదోతనమువారు ముందంజవేసి అట్టి సామాన్యకార్య నిర్వాహక సంఘమును సాధకనామ యగున స్థాపింపవలెను. ఆసంఘములక్షీకటాక్షును గాని సరస్వతీ కటాక్షును గాని పూర్తిగా గలవారందఱును సభ్యులుగ నుండవలెను. రాష్ట్ర పాలకులకు నిత్యకృత్య నిర్వహణభారము తొలగించి ఈ సభలోవారిని గూడ సభ్యులనుగా నేర్పరుపవలెను. అట్టిచో ప్రజల ఆశయములను గ్రహించుటకు వారి కవకాశము కలుగ గలదు. ఈ సంఘము రాజప్రతినిధిగారిపరీక్షలముక్రింద హిందూదేశ పరిపాలనమును ఉత్సాహ విజ్ఞానములతోను మనః పూర్వకముగ సానుభూతితోను నిర్వహించుచు శాశ్వతోద్ద్యోగులకు గూడ నట్టియు గాన భావములను వ్యాపింపజేయుచు యావదాభ్యుదయ జన నుండలి కని శాఖ్యము నభివృద్ధి నొందింప జూచుచుండవలెను.

పరిపాలనము యప్రదమగుటకు సానుభూతి ముఖ్యముగా కావలెను గానగతిములను సరిగ్రాగిపొందిన నట్టి సానుభూతి మనకు కలుగ గలదు బ్రిటిషు సామాన్యమున నేను పొందవగుటకు చాల ముప్పొంగు చున్నాను నేడధ్యక్షుల వహించినందులకు నామిత్రులగు సర్ వెలంతును చిరాలుగారికి నందనముల నావరించు చున్నాను సింగుగారు యపన్యసించిరి

పిమ్మట చాలమంది యుపన్యసించిరి శాశ్వతోద్ద్యోగి లగుగూర్చి సింగుగారి యభిప్రాయముగో నే నేకవింప జాలను మరియు కార్యనిర్వాహక సభలను పట్టనిర్మాణ సభలను మెచ్చుగా నుండవలెనని ప్రజలుకోరు నిక్కాలమున సామాన్యసభ యొక్కట్టియు నెట్లామోదము నియ్యగలుగునో నే నూహింపజాల తున్నాను రాధాకాంతమాలవ్యాగా రనిరి

ఆంధ్రవాణి

దేశభాషా సమస్య

ఆంధ్రోద్యమము స్వపరిపాలనమునకు విరోధముగాక స్వపరిపాలనమునకు సుస్థిరమగు పునాదిని వైచుచున్నది. స్వపరిపాలనమును గూర్చి యోచించునపుడు, ఆంధ్రోద్యమ బీజముల నిండు మిళితము చేయవలయును. మనముకోరు స్వరాజ్యము కాంగ్రెసు నాయకులకోరు స్వరాజ్యము కాదు. మనకు కొన్ని హక్కులను ప్రసాదించిన మాత్రమున స్వపరిపాలన యనిపించుకొనదు. దేశభాషలలో పరిపాలన జరుగవలెను. ప్రజలు పరిపాలనలో బోక్తముపుచ్చుకొన శక్తియుండవలెను. ఏ ఇంగ్లీషుభాషయో నేర్చుకున్న కొలదిమంది హైందవుల చేతిలోమాత్రము స్వపరిపాలనాధికార ముండినయెడల ప్రజలకు నిరర్థకము. పరిపాలన యంతయు దేశభాషలలో జరుగవలెను. అప్పుడుగాని స్వపరిపాలన జాతీయ స్వపరిపాలన మని యనిపించుకొనదు.

అందుకై రాష్ట్రములు భావ ననుసరించి విభజింపబడవలెను. విద్య యంతయు దేశభాషలలో నేర్పవలెను. దేశ భాషాసమస్య స్వపరిపాలనమునకు బునాదియై యుండవలెను. కావున ఆంధ్రోద్యమము స్వపరిపాలనమునుగూర్చి యాలోచించునపుడు గాని, దేశీయమోజనసభలో చర్చించుచున్నపుడు గాని, తమసందేశమును నిచ్చుచుముగ జాటవలెను. సమగ్రభారతజాతీయత మనయాదర్శమని స్పష్టపరుపవలెను. పునాలోని స్వరాజ్యవాదు లీధ్యమయొక్క సత్యమును గ్రహించినట్లు బాప్టిస్టు, తీలకు మొదలగు నాయకుల వాక్యములవలన స్ఫుట మగుచున్నది.

కాని బిసెంటు మొదలగువారి వ్రాతల యందుగాని, యుపన్యాసముల యందుగాని, యాదృశవిధము సువ్యక్తముగ గానుపించదు. ఏదియో స్వరాజ్యము, స్వరాజ్య మని ప్రతిధ్వని మాత్రము గానుపించు చున్నది. వీరలలో గూడ సర్. ఎన్. సుబ్రహ్మణ్య ఆయ్యుగారు రిటీనల యుపన్యసిం చుచు, అవసర మగునెడల హిందూదేశమును భావల ననుసరించి రాష్ట్ర విభాగము జేయుట యావశ్యక మగునని నూహించిరి. కాని, యావిషయమై యంతపట్టుదల జూపలేదు. కావున! దేశభాషాసమస్య స్వపరిపాలనా సమస్యకు మూల సూత్రమని యెల్లప్పుడును జాటుచుండుట యాంధ్రుల విధి.

ఆంధ్రుల సుస్వరమే భారతీయుల కందఱకును తమ నిజస్వరూపమును జూపగలదు. ఆంధ్రమహాజన సభయందు స్వపరిపాలనము యేనూత్రమువలన ననుసరించి హిందూదేశములో స్థాపింపవలయునో, ఆంధ్రమహాజనులు చర్చించి తీరుమానించవలెను. ఈలోపున ఆంధ్రనాయకులు తమ యభిప్రాయములను త్వరలో బ్రకటింపవలయునని గోగుచున్నాము:— దేశభాషామాని.

బెజవాడ హత్యకేసు:— ప్రతి గ్రామమునను నాడు వాండ్రు, చిన్నపిల్లలును. ఉండ్రాళ్లరెద్దికి, అట్లెద్దికి తెల్లవారి ఝూములేచి యాడుదురని నెల్లెరు దెలిసినదే! నిన్న నీ గ్రామ మందొక బ్రాహ్మణకన్య సుమారు 9 సం॥ లు గల యామెను కొంద రాడుపిల్లలు మధ్యాహ్నము తీసికొనికెల్లిరి. ఆమెకు సుమారు నాల్గువందల రూప్యముల నగలున్నవి. ఆనగలు దీసికొని యెవరో దుర్మార్గు లామెను వైకాళ్యప్రక్క తుమ్మలపల్లి వెంకటరమణయ్యగారి తోటలో బాల్తెపెట్టిరి. ఇకనైనను చిన్న పిల్లలకు నగలుంచి వీధులందు తిరుగనివ్వరని నమ్ముచున్నాము. అని యొక విద్యార్థి వ్రాయుచున్నాడు.

వికటభారతి

వ్రాసేవారు వ్రాస్తున్నారు దేవువారు చెపుతున్నార బోధించేవారు బోధిస్తున్నారు ఘోషించేవారు ఘోషిస్తున్నారు. బొబ్బరించేవారు బొబ్బరిస్తున్నారు ఆక్రోశించేవారు ఆక్రోశిస్తున్నారు అట్టహాసం చేసేవారు అట్టహాసం చేస్తున్నారు అడాపుడి చేసేవారు అడాపుడి చేస్తున్నారు. బ్రతిమాలేవారు బ్రతిమాలుతున్నారు - చిలకపలుకులు పలికేవారు చిలకపలుకులు పలుకుతున్నారు - అమోరించేవారు అమోరిస్తున్నారు అలోపలో అనేవారు అలోపలో అంటున్నారు

చేసేవారు చేస్తున్నారు - చేయించేవారు చేయిస్తున్నారు - దిగేవారు దిగుతున్నారు - దించేవారు దింపుతున్నారు - పట్టుదలగలవా రెన్ని భంగాలు వచ్చినా ప్రయత్నాలు మానకుండా పని సాగిస్తూనే వున్నారు - ఆరంభశూరత్వం గలవారు ఆజోరు కాస్తా చల్లారగానే అవుపడకుండా అంతర్ధాన్య మవుతున్నారు - తంత్రాలు పన్నేవారు తంత్రాలు పన్నుతున్నారు - మంత్రాలు చదివేవారు మంత్రాలు చదువుతున్నారు.

అంతా విలాసం - అంతా వినోదం - అంతా అవసరం - అంతా అనవసరం - అంతా తృణీకారభావం - అంతా వుదాసినభావం - చదివి సంతోషించడం - విని వినోదించడం - చూచి సాక్కడం - తమవంతు వస్తేమాత్రం తలచాటు వెయ్యడం - వెనుక హంగులో పీరాంగం వాయిచడం - ఎదుట బడే సరికి ఎర్రమతాభా కాల్పడం - ఇతరుల నడకడంలో ఇల్లెగర గొట్టడం - ఇవ్వడపువంతు వచ్చేసరికి చేతు లీడ్చుకొని పోవడం.

మనకాలపు మహామహిమ మహాత్ముల నందరినీ ఈ లాగు మహద్భుతంగా మార్చివేస్తోంది. ఏమంటే ఏమీలేదు ఎందుచేతనంటే ఎవరు చెప్పగలరు, మీరు చెప్పగలరా నేను చెప్పగలనా-కలికాలం-కాలపీఠం - కలిపురుషుడు మహిమ-ఈలాంటి వన్నీ ముసలయ్యలమాటలు-ముసలయ్యల మాటలనా-అయితే అంతా కపటనాటకమేనా - అసలేమీ లేనేలేదా అంటే ఔనని చెప్పడానికి వీలులేదు. ఏమంటే అంతాకపట నాటకం పక్కనాటికిగాదు - పేరుకోసమా పూరుకోసమా పదవికోసమా ఫలంకోసమా-మాటకోసమా ముద్దకోసమా సుమయానుకూలంగా అక్కడిమాట లక్కడ ఇక్కడ మాట లిక్కడ చెప్పి కప్పగంతులునేసి ఎందుకూ అక్కడకురాక వైగా (ఇంటెనెగాన్సు)కొంటే కొంటెగాళ్ళే ఇంట్లో భోజనం చేసి ఇంటి వాసాలు లేక్క బెట్టేవారుగూడ తక్కువగా లేన్నమాట నిజమే గాని అందరుమాత్రం ఆలాటివాళ్ళుకారు.

అంతమాత్రాన అంతాఅలాటివారే అనడంమహాఅన్యాయం అంటారా కాదంటారా-అయితేమరేమిటి- లేకపోలేదు-దేశాభిమానం లేకపోలేదు - రాజధక్తిలేకపోలేదు - మతాభిమానం లేకపోలేదు - నీతిగావుండాలనే కోరిక లేకపోలేదు - మనదేశం వారికి సర్వోద ప్రాధికారం వుండాలనే కోరికకు కొరవలేదు సంఘంలో లోనాలు చాలా వున్నాయని తెలియక పోలేదు ఆలోపాలు తొలగించాలనే కోరిక గూడా ఘనమూ పూర్తిగా లేకపోలేదు. ఎవరికి? ముస్లిమిక ముస్లిములు మండి పీరిందరికి యివన్నీ నిశ్చయంగా యథాగంగా గట్టిగా అధికంగా అవలంబించగా వున్నాయి.

ఇక లోలోమిటంటారా - ఒక్కటేలోటు. ఇది సంఘం ఇది చెడ్డది అని నిశ్చయించుకోవడం లోటు. ఈపని మనం చెయ్యాలి ఈపని మానాలి అని ఏర్పాటుచేసుకోవడం లోటు. ఏర్పాటుచేసుకున్న ప్రకారం పని ప్రారంభించి ఎన్ని కష్టాలువచ్చినా చదివకుండా పట్టినపట్టు వదిలకుండా పనిసాగించి తీరాలనే దిక్కు ఆర్పిలోటులకన్నా నెట్టలోటు - మనంపట్టుకు తమాషో మాన్యువుందాం - రెక్కినవాళ్ళంతా చెయ్యని అని ఎవరి మట్టుకువారు వెనుక వెనుకకు జరగడం ఇంకొకలోటు-అధవా దిగినా అమడదూరాన ఆంబోతు వున్నదంటే హడలిపోయి అడ్డంకు ముందుకు వెట్టక అంతటితో అప్పగించుకొని చేసి ఆర్పిపోయి పదిపోయినని తిరిగిచూడకుండా పరుగెత్తడం మరొకలోటు ఇంకా ఈలాటి లోటు తెన్నో వుండబట్టి ప్రపయ తన్నుగా కోసనాగడం లేదు.

ఇది మహావ్యాధి-తాతతండ్రిలనుంచి వస్తున్న వ్యాధి-పుట్టుకతో గూడ పుట్టినవ్యాధి- పుట్టినవారితో గూడా వున్న విచిత్రవ్యాధి-ఆశ్రమ విద్యావిధానం అంతరించి చప్పటినుండి ఆంధ్రదేశం వ్యాధి-బహుకాలం నుంచి ప్రాప్తమయిన పరాధీనత్వం బ గా వేరునాలుకొన్న వ్యాధి-దీనికి మందు ఆశ్రమధర్మం సల్లీ బయలుదేరడమే-బ్రహ్మచర్యం నిర్బంధం కావడమే - గురుకులాలచదువు గురి గ ర కావడమే - మహమ్మలవంటి మహనీయులు పంచశిఖలప్పటి నుంచి వట్టి పెట్టిపాలి కెళ్ళడాకాక-రిపోయడమే-అదేమందు-అంతేమందు అమృతతృప్తి మైనమందు

బ్రహ్మచర్య మంటే దేశములో వుండవారంతా పుట్టినదిమొదలు బుద్ధి లో కలిశేవరకు బ్రహ్మచారులే అయితే దేశాభివృద్ధి ఏలాగ. మతిలేని మాటలని ఎవరైనా పొర బడతారేమో ఆదిగాదు. మొదట చేయవలసింది విన్నవ్య ర పూజ అన్నట్టు మొదట అభ్యసించవలసిన ఆశ్రమధర్మం బ్రహ్మచర్యశ్రమ ధర్మం-పాతికేళ్లు పట్టుదలతో బ్రహ్మచర్యం అవలంబిస్తే తరువాత వచ్చే ఆశ్రమాల ధర్మాలు సరిగా జరుగడానికి చాలా మలుపుగా వుంటుంది. పాతికేళ్లు బ్రహ్మచర్యం పాతికేళ్లు గాస్త్రవ్యం పాతికేళ్లు వాసప్రభం పాతికేళ్లు సన్యాసం బ్రహ్మదేవుడు దయవల్ల నూరేళ్లకువైగా బ్రతికేమాటంటే ఆమెని అంతా సన్యాసమే.

అంటే ఏమీలేదంటే-అసలుపుట్టడమే ప్రపంచ సేవకంటే-వెయ్యి మాటలెందుకు -అదిమొదటిపని సృష్టి చెందవలసి. 100 ఏళ్ళలోను 75 ఏళ్లు ప్రపంచ సేవ చేయవలసిందే 25 ఏళ్లుమాత్రమే ప్రపంచ సేవతోపాటు సంసార యాత్రకూడా చెయ్యాలి- సేవ సక్రమంగా చెయ్యడానికి తరివీలంతా బ్రహ్మచర్యంలోనే రావాలి-అదేపునాది - అదిదిట్టపడితే అవతల అంతానల్లెరు మీదబండి లాగ నడుస్తుంది నడక.

సమకాలికాభి ప్రాయములు

భాషలబట్టి రాష్ట్రముల విభజించుట.

కాకినాడలో జరిగిన క్రిందటి ఆంధ్రమహాసభలో “దేశీయ మహాసభలో స్వతంత్రముగ ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల నడపుటకై తెలుగు జిల్లాల కన్నిటికిని గలిపి యొక ప్రత్యేక రాష్ట్రము స్థాయిసంఘము నేర్పరచుటకు తగిన ప్రయత్నములు జేయవలెను” అని యొక తీర్మానము జేయబడెను. దేశీయ మహాసభ కాన్యదర్శుల కీర్తిరాజు మంపునపుడు దేశీయ స్థాయిసంఘ కాన్యదర్శి గారిటుల పలికిరి.

“స్వరాజ్యములేక స్వపరిపాలనమును గూర్చి రాబోవు దేశీయ మహాసభలో గొంత చచ్చజరుగుట నిశ్చయము. ఆచర్యలో భాషలబట్టి రాష్ట్ర విభజనేయు సమస్య విచారించబడి నిశ్చయంపబడును. భాషలబట్టి రాష్ట్ర విభజన జరుగకున్న స్వపరిపాలనోద్దేశము దృఢమైనది గాని పూర్వమైనదిగాని కానేరదు.”

ఈయుద్దేశమే యాచరణలోనికి దెచ్చిన దేశమంతయు సనేక చిన్న రాష్ట్రములుగ విభజింప బడవలసి వచ్చును. గుజరాతీభాష మాట్లాడువారి కొకటియు, మహారాష్ట్రభాష మాట్లాడువారి కొకటియు, సింధిభాషను మాట్లాడువారి కొకటియు నీచోప్పున బొంబాయి రాజధాని మూడు భాగములుగ విభజింపబడవలసి యుండును. ఒడ్రదేశము వీ హారు దేశమునుండి విభజియవలసి వచ్చును. ఇటులనే యనేక రాష్ట్రములు తారుమారుగ విభజింపబడవలయును. ఉదాహరణమునకొకటి రెండు సంగతుల నూచించెదము. ఉరుగు హిందీ భాషల మాట్లాడువారుల ప్రత్యేక రాష్ట్రములు గావలెనందును. తూర్పు బంగాళములోని మహావ్యక్తియులు బంగాళము విడచి ఉరుదురాష్ట్రమునుండినిచ్చగింపవచ్చును. అందుచేత ఆంధ్రరాష్ట్ర వాదమును గుతించిగాని భాషనుబట్టి రాష్ట్రము విభజింప బడవలెనను అభిప్రాయమును గూర్చిగాని దేశీయమహాసభ యెట్టి యభిప్రాయము వీయగూడదని మేముతలంచు చున్నాము. “శ్రీ దయ” పత్రిక.

గోరొజనము తులం గకి 2-0-0
రసభస్మము తులము 1.కి రూ 0.10.0
కుంకుమ పువ్వు " " 2.0.0
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు

వాతావరణ సి తి

1916 సం॥ సెప్టెంబరు 19-వ తేది.						
ప్రదేశములు.	సెప్టెంబరునెల 19 తేది, ఉదయము గంటలకు వాయువీర్యదశము అంగుళములు	కడవిన 24 గంటల లో, నీడను ఉష్ణోగ్రత			వర్ష పాతము.	
		అధికత వాయువీర్యదశ	అల్పత వాయువీర్యదశ	కడవిన 24 గంటలలో	8 వ ప్రాంతము. శేరిలింగంపల్లి	9 వ ప్రాంతము. శేరిలింగంపల్లి
గోపాలపురము	29.530	89.9	80.1	...	14.97	28.52
వాల్తేరు	29.511	87.3	76.7	0.38	21.61	22.62
కాకినాడ	29.570	91.8	77.3	...	24.48	21.70
బందరు	29.596	84.4	77.0	...	39.64	23.24
గుంటూరు	...	92.7	77.3	...	26.92	21.51
నెల్లూరు	29.643	86.0	76.8	...	16.59	11.21
మద్రాసు	29.687	93.8	77.0	0.02	13.05	15.75
కడలూరు	29.705	92.7	75.7	0.11	13.47	14.87
నాగపట్టణము	29.736	90.8	73.9	0.47	16.15	11.97
కొలంబో	29.828	84.6	77.9	...	71.10	40.29
తిరువనంతపురము	29.836	83.5	74.5	...	39.52	40.09
కొచ్చికోట	29.825	84.9	73.6	2.05	93.48	86.38
కల్లికోట	29.823	79.8	73.3	13.7	96.16	97.97
మంగళూరు	29.809	76.9	72.6	2.96	103.64	113.52
బొంబాయి	29.688	82.7	77.4	0.23	76.92	66.70
మైదరాబాదు	29.635	80.3	71.2	0.03	37.23	23.89
అనంతపురము	...	80.1	72.9	...	22.63	12.42
బళ్లారి	29.709	84.3	72.2	0.14	18.91	11.71
కర్నూలు	29.695	85.2	74.6	0.03	23.30	19.97
కడప	29.687	87.5	74.3	0.43	30.74	19.41
బెంగుళూరు	29.739	78.7	66.0	0.04	35.49	22.36
కొడైకానూరు	22.700	64.8	53.3	0.02	39.70	30.74
ఉదకమండలము	22.922	63.7	52.1	0.56	35.48	35.64
కోయంబత్తూరు	29.756	85.8	71.9	0.11	14.39	9.02
చెల్లూరు	29.717	89.8	75.5	0.07	34.95	24.11
సేలము	29.763	89.8	72.6	0.69	26.34	25.05
తిరుచనాపల్లి	29.752	91.9	77.1	...	19.11	14.54
పుదుకోట	29.778	91.2	77.1	...	26.51	18.48
మధుర	29.767	92.7	75.9	...	17.55	15.78
తిరునల్వేలి	...	...	...	...	9.30	6.58

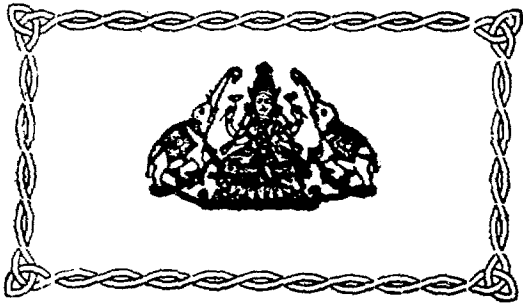
ఉత్తరభాగమునందు వాయుభారము మరికొంచెము తగ్గినది. బంగాళాఖాతపు ఉత్తరభాగమునందు తప్ప ఇతరభాగములందు వర్ష వాయువు వీచుచున్నది. బంగాళాఖాతమునందు తుపానుగాడ్పులు ప్రారంభ మగుచున్నవి. ఆరఖాత తీరమునందు గాలి మెల్లగా వీచుచున్నది. బంగాళాదేశము ఒరిస్సాలయందు తీరముగను, బంగాళాఖాతమునకు దక్షిణమున నైరుతీదేశవాతములును వీచుచున్నవి. రాజధానియందు పశ్చిమమునను, వాయవ్యమునను గాలి జోరుగా వీచుచున్నది. పశ్చిమ తీరమునందు తప్ప ఇతర స్థానములందు మధ్యమోష్ణము ఎక్కువగా నున్నది. పశ్చిమతీరమునందు వానవలన మధ్యమోష్ణము కొంచెము తగ్గినది, పగటి యుష్ణము సాధారణము కంటె తక్కువగ నున్నది. దత్తమండలములందు పగటియుష్ణము చాల తక్కువగా నున్నది. తూర్పు తీరమునందు రాత్రియుష్ణము కొంచెము తక్కువగను ఇతరస్థానములం దెక్కువగ నున్నవి. కర్ణాటకమున వాయుమండలమున స్థాిత ఎక్కువగా నున్నది. ఆకాశము మేఘావృత్తమై యున్నది. పశ్చిమతీరమున విశేషముగా వర్షము కురిసినది. రాజధానియందు దివ్యోన్మయము లందు స్వల్పముగా కురిసినది.

బంగాళాఖాతమున కుత్తరమున తుపాను ఏర్పడినది. పశ్చిమతీరమున నింకను విశేషము కలుగవచ్చును. తూర్పు తీరమున స్వల్పవర్షము కురియును.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణ కాశ్రుక్షకు, చెప్ప

విషయానుక్రమణిక.

నాడేడి? ఏదేనది?	3
ప్రాకృత్యచరణ ప్రభుత్వాశయములు	4
వికట భారతి	5
ప్రధానవ్యాసము	
విద్యార్థుల రాష్ట్రీయసమావేశము	6
ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారము	7
స్థానిక వార్తలు	8
విరోధాసంగ్రహము	
విశేషాంశితవార్తలు	9
దేశీయాంశితవార్తలు	10
గంగీమ తెలిగ్రామము	11, 12
ఆంధ్రులు, విద్యార్థి, యుద్ధము.	13

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 19-వ తేది
మంగళవారము

విద్యార్థుల రాష్ట్రీయసమావేశము

ఈ రాష్ట్రములోని విద్యార్థులందఱును సంవత్సరమున కొకతూరి సమావేశ మగుటకు తగిన చర్య పుచ్చుకొను నుద్దేశముతో పచ్చయప్ప కళాశాలలో నిన్నటిదిన మొకసభ జరిగెను. ఆ కళాశాలాధ్యక్షుడు రోలోగారు అగ్రాసనాధిపత్యము నహించి, క్రైస్తవ కళాశాలలోని ప్రొఫెసరు గా. పిట్టెండిగుగారును, వెన్లేకళాశాలలోని ప్రొఫెసరు విల్లియమ్సుగారును కూడ సభ నలంకరించిరి. కళాశాలాధ్యక్షులును కళాశాలా బోధకులును విద్యార్థులకు ప్రత్యేకము సమస్యలు కలవని ఈ సభిని నంగీకరించుటే కాక రోలోగారును పిట్టెండిగుగారును కాకాత్రెత్తుగారును విద్యార్థులకు సలహా సంఘముగా నుండుటకు సమ్మతి నిచ్చుటచే ధ్రువ పరుచుట మిక్కిలి సంతృప్తికరము. ఇంత కాలమును విద్యార్థులు గుడ్డెడ్డు చేవిలో బడినవీరిని కళాశాల లో ప్రవేశించిన దాదిగా కళాశాల దాటువరకును గ్రంథములలో బడి అదృశ్యు లగుచుండువారు. అకళ్యానము సంపాదించు తెరువునకు బోవుచుండ లేదు. అకవృత్తమును ఎరిగికొను ప్రయత్నము లాదరించు చుండలేదు. తమ యభివృద్ధి కాటంక ములగు వరిపీఠు లేర్పడినను గ్రహచారమని యనుభవించుచుండితే కాని సంఘము చేరి ఆలోచించి స్వవలయునని సామాన్యముగా తలపెట్టుచుండ లేదు. అన్ని ఇతర విషయములలోను మన దేశమున నవిన యుగము ప్రారంభ మయినయట్లే—జముగా నంతకంటెను ఎక్కువ బలవత్తరము గాక—విద్యార్థుల విషయమునను నవిన యుగము ప్రారంభమయినది. నేటి విద్యార్థులే కేవల పౌరు కావున దేశాభివృద్ధిని కోరువార లేవ్వరును గ్రంథాలలో పాడనూపియుండు నూతన సంఘం నిరుత్సాహ పరుపకూడదు. అయిన

యుగసంఘటనల నెల్లప్పుడును కొంత గందరగోళము కన్పట్టక మానదు. ప్రాతఃక్రొత్తలకు సంఘటన కలుగుటచే కొన్ని ముఖగురులు పై తెగయక తప్పవు. ఆ కారణముచేతనే విద్యార్థిప్రపంచమునకు సంబంధించి కొన్ని యేండ్లుగా అల్లరి కొంచెము అతీతయముగా చూపట్ట మొదలైనది. విద్యార్థులు సమ్మెలు కట్టుటయు అధికారులు శిక్షించుటయు దినదినవార్తలై పోయినవి. విద్యార్థుల యశావన హృదయ సీమలలో మొలకెత్తి పెల్లుబుకుచుండు భావ ప్రపంచమును గ్రహించజాలనియట్టి పూర్వాచారోపాసకులు విద్యార్థులు చెడినారనియు పడినారనియు వారికి తగిన శిక్ష లేదనియు వారి నణించుటకు కఠినమార్గము లవలంబనీయము లనియు వాకొనుచు వ్రాయుచు వచ్చియున్నారు. విద్యార్థులు ఎల్లప్పుడు, ఎల్లప్పుడననే సామాన్యముగా నైనను, సరియగు మార్గముననే యుండు రినువారలలో మేము చేరువారము కాము. అనుభవశాలురు కామిచే నారు చేయకార్యములు అనేక సందర్భములలో లోప భూయిష్టములుగానే యుండవచ్చును. వారిని సంస్కరించు ధర్మము వారికి చక్కనిదారి చూపు ధర్మము వారి జీవితములను తీర్పుధర్మము బోధకులదియు నాయకులదియునై యున్నది. అట్లని బోధకులును నాయకులును విద్యార్థులను ఊపిరి యాడని ఇనుపపెట్టెలలో వైచి యుంచుటకు వీరి కధికారము లేదు. కాల పరిస్థితుల నెరిగి విద్యార్థుల స్వయంసహాయమును పురికొల్పుచు వారొకవేళ పారవడినను సాంత్యనవాక్యములచే వారి మృదుహృదయములను మరల్చుచు, పెద్దలు తమ యధికారము నిలుపుకొనుటకు మనల సిశిక్షణయం దిడుచున్నారను భావము వారికి కలుగని యట్టులు ప్రపంచించుచు, ఎల్లవిధములను, లోకానుభవంబు నందుటవలన నేమి లోకవృత్తము నెరుంగుటవలన నేమి, వారు వికాసవంతులై భవిష్యత్ప్రేరత్వాన్ని లగునట్లు వారికి తోడగుచు బోధకులు నాయకులు పాటుపడవలసియున్నారు. ఈ రహస్యము నెరుంగని అధికారధూర్జములు మన విద్యాలయములలో మన విద్యావద్ధతిక్రింద ప్రబలియుండుటచేత ఇటీవల జరిగిన యల్లరులు జరిగినవని చెప్పక తప్పదు. అందుకు ప్రతీకారముగా సంఘభావము కుదుర్చుకొని అనుభవలోపముచే కలిగిన కొరంతను ఇందుచే దీర్చుకొని కొంత ప్రయత్నించి చూడవలయునని విద్యార్థులకు తోచియుండుటలో అసహజ మేమియును లేదు. విద్యార్థిమహాసభలు బయలుపడి యుండుటలో విపరీతమేమియును కానరాదు. విద్యాలయములలో కలుగు కష్టముల దీర్చుకొనుటకును విద్యాలయములలో దొరకని శిక్షణమును సంపాదించుటకును ఈ మహాసభలు ఆ యత్నము లగుచుండె ననుటను మా చదువరు లెరుంగుదురు. ఈ సమయమున కళాశాలాధికారులును విద్యాబోధకులును ఈ మాతనోపక్రమపు పూర్ణార్థమును గ్రహించి స్నేహభావమున విద్యార్థుల సీ యుపక్రమమున నడిపి వారియంతట వారే కార్యమున దిగిన యెడల ఉద్భవింపగల కొన్ని నష్టములను కొన్ని భ్రమలను నివారించదలచెట్టియుండుట విద్యార్థుల సమస్యకు శుభావ

హము నిన్నటి సభలో సభోపక్రమికులు చెప్పినవీరిని విద్యార్థి సమావేశములకును రాజకీయాం దోళనములకును సంబంధ ముండబోదు. ఉండకూడదు. విద్యార్థులంద రొక కుటుంబమునకు జేరినవారను మైత్రిని పెంచుట మొదటి యుద్దేశము. విద్యార్థుల కిట్టి జవాబుదారీలు కలవని విజ్ఞానము వ్యాపింపజేయుట రెండవ యుద్దేశము. అందులోను మొదట తమ కళాశాల యెడలను పీడప దేశము నెడలను వారికి గల జవాబుదారీలు స్పష్టముగా ఎరుకపడవలెనట! విద్యార్థుల మొదటి యాదర్శము విద్యనేర్చి జ్ఞానము నాజించుటయని తెలియ జేయుట తరువాతి యుద్దేశము. విద్యార్థులకుగల కష్ట నిష్ఠురములను ప్రకటించి ప్రతీకారము లరయుటకును విద్యార్థులకును బోధకులకునుగల సంబంధములను బాగుపరచుటకును విద్యార్థులలో చైతన్యము మెరుగుచు ఈ సమావేశములు ఉపయోగపడగలవనట! గా. పిట్టెండిగుగారు ఈయుద్దేశములనే వేరుమాటలలో పెట్టి వర్ణించిరి. వారును రోలోగారును విద్యార్థుల సమావేశమునకు సానుభూతి చూపి సాయముచేయ నంగీకరించినారు. మరి ఎచ్చట ఏ నాయకత్వమున విద్యార్థుల సమావేశము జరుగవలయునని యుపక్రమించినవారును ఈ యుద్దేశములకు మించిన యుద్దేశములను ఉంచుకొనలేరు. కాబట్టి నేటికాలమునకు విద్యార్థులును సమావేశాన్ని అనియు వారికిని సమస్యలు కలవనియు తగిన యుద్దేశములతో తగిన నాయకత్వమున వారు పనిచేసి యెడల ఫలము నిశ్చయమనియు కళాశాలాధిపతు లంగీకరించుట సంభవించినది. ఇది విద్యార్థులకు వారితోడంగూడ దేశమునకు విజయకారణమని మాయభిప్రాయము. ఇతరప్రాంతములలోని విద్యాధికారులును రోలోగారును పిట్టెండిగుగారును కనుబరిచిన దూరదృష్టిని సానుభూతిని కనుబరిచిన యెడల మనదేశమున గురు శిష్యభావము గాఢతరంబై విద్యాలయంబున నేటి పద్ధతిని సమకూరని శిక్షణ బయట తమ గురువుల సాన్నిధ్యముననే విద్యార్థులకు సమకూరు మార్గము సుస్థిరంబై మన యభివృద్ధి కారధారభూతంబు లగు గట్టి కంబములలో నొక కంబము స్థాపితమగుట మన కన్నులార చూడవచ్చును. ఆ భాగ్యంబును మన చక్షువులు అనుభవించ గలవేమో కనవలసి యున్నాము.

హైందవులు — సైనికోద్యోగములు.

వంగరాష్ట్రమున రెండు పటాలములు విచ్చిక సైన్యమును ఏర్పరచుటచే కార్మికేలు ప్రభువుగారు హైందవులకు గౌరవము సూచించుటయే కాక హైందవుల సైనికసమస్య యెడల ఆంగ్ల భూమిలో కొంతవరకు దృష్టిని క్రొత్తగా ఆకర్షించిన వారై నారు. 'టూల్' (నిజము) అను పత్రిక హైందవులకు సైనికోద్యోగములను ఇయ్యవలసిన దని వ్రాయుటలో ఈక్రింది వాక్యములను రచించినది. 'హైందవ విప్లవకారుల సంఘములు ఎన్నియో తెలు. వీని బలమును నిర్మూలము చేయుటకు ఒక్కటే సాధనము. హైందవులకు బ్రిటిషు పౌరత్వమును సంపూర్ణముగా చెందజేయవలయును. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము ఆంగ్లభూమి కెంత యవగరమో అధినివేశముల కెంత యవసరమో హైందవభూమికిని అంత యవసరమని హైందవులు సంవేదన నందునట్లు చేయవలయును.'

ట్రూత్తు పత్రిక ఈ మాత్రముతో వదల లేదు మద్రాసు బిషపుగారి వ్యాసమును ఆధారము చేసికొని అందులోనుండి అనువాదము లొనర్చి హైందవులకు విచ్చిత్త సైనిక సేవా స్వాతంత్ర్యమును సైనికోద్యోగములకు కలిగింపవలెనని నొక్కి చెప్పుచున్నది. అనువాదములైన భాగములను ఇచ్చినయెడల మద్రాసు బిషపుగారును ట్రూత్తు పత్రికయు నెంతటి సహ బాధార్యమును చూపి యున్నారో వ్యక్తపడగలదు.

“యూరేషియన్ గా నుండిన పక్షమున ఎంత హీనస్థితిలో బుట్టినను విచ్చిత్త సైనిక సేవలో చేరవచ్చును. ఇండియా కాసన నిర్మాణ సభలో సభ్యుడైయుండు నాతని కుమారుడైనను హైందవు డట్లు చేరుటకు ఆపకాళియు లేదు ఇది నిజముగా తప్ప. బొంబాయిలో కడచిన డి సెంబరు మాసమున సమావేశమైన దేశీయ మహాసభవారు హైందవ వైద్యకాఖను హైందవ పాఠశాలతో, ఆసిగా వి. సి ఎస్ కో, సమముగా నుండునట్లు తీర్మానమునకు దిగినారు. సైనిక విద్యాలయము లేర్పరచి విద్యావంతులను సైనికోద్యోగములకు సుకీర్తితుల నొనర్పవలసిన దనివారు. ఈ కోరికలకు ఏ విధముగా వ్యాయముతో అభ్యంతరము చెప్పకచ్చుకో నే నెరుంగను. హైందవ సైనికోద్యోగములనుండి బ్రిటిషు అధికారులను తీసివేయవలయునని ఇందులో సూచితము కాలేదు. ఇందులో సూచితమైనది సైనికోద్యోగములలో తగినవారిని హైందవులను చేర్చవలసియున్నది.

“స్వదేశమును సంతరించుకొనుటకుగాను విచ్చిత్త సైనిక సేవావృత్తి ఆలంబించియే మన హైందవులను అభ్యంతర పెట్టుట నిలువగూడదని. ప్రజల సంవేదనను ఎరుగజాలని యట్టి పరదేశీజాల అధికారవర్గము—అట్టి అధికారవర్గమే నేడు హైందవభూమిని పరిపాలించునని—మాత్రమే ఇట్టి యావమాన కరమగునిర్బంధమును ఇంతకాలము ఉండరచ్చి యుండగలను.”

మద్రాసు బిషపుగారి ఈ నాక్యములను అంగీకారముతో ననువదించి హైందవ స్వాతంత్ర్యముల పక్షమున వ్రాసిన పత్రిక ఋజుపర్యాయ పద నామధేయమునకు అగ్గము గాదా! ఇట్టి పత్రికలు గదా బ్రిటిషు హృదయమును ప్రతిఘలించ జేయునవి. ఇవి కదా మనకు ఆంగ్ల స్వభావమునెడల గల శారవమును వెంపొందించునవి. ఇవి గదా నిజముగా సామ్రాజ్యసేవ నొనర్చునట్టివి. ట్రూత్తు పత్రిక మాత్రమే కాదు నూతనదృష్టిపథమును ఈ విషయమున ఉపక్రమించి యుండునది. మార్క్ చెస్టరు గార్డియన్ పత్రికయు సానుభూతితోడనే విషయములను వివరించియున్నది. మెకాలే మొదలు కిష్టింగువరకును ఆంగ్లము బంగాళ ప్రజల సైనిక సేవకు పనికిరాకే రారని తలంచుచు వచ్చినారట! కార్మికేలు ప్రభువుగారి కార్యమా ప్రాతివిశ్వాసమును ఖండించి వైచినదట! హైందవ భూమిలోని ఆంగ్లేయులు బంగాళీలకు సైనిక శౌర్యము లేదని నమ్ముదురట. గంగనీరు త్రాగిన వారిని ఎవ్వరును యోధుల నొనర్పజాలరని వీరి యభిప్రాయమట. బంగాళీలన్ననో ప్రభుత్వము వారు తమ్మును విశ్వసింపనందున తమ్మును సైనిక వృత్తిలోనికి తీసికొనకున్నారనియు తుదకు వైద్య సహాయక సంఘములలో వైన చేరనిచ్చుటలేదనియు మొరపెట్టుచున్నారు. మార్క్ చెస్టరు గార్డియన్ యొక్క మాటల కర్థము స్పష్టము. న్యూస్ పేపరును పత్రిక ఇంకొక విధముగా నీ సమస్యనే వివరించినది.

“ప్రస్తుతపు గర్రును ప్రాత సమృద్ధములను తుడిచి వేసివారు. బంగాళీ కార్మికులను రెండు పటాలము లేర్పరచుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సమ్మతిని సంపాదించి వారు. వీరికి ఇండియా సరిహద్దులలో శిక్షణ యొసంగబడును. పిదప నీ బలములు ఎచ్చట కాలవలయున్న నచ్చటికి ఉపయోగము నకు నిధముగా నుండును. ఈ ప్రయోగము గమనింపదగి యున్నది; పరిమిత పరిస్థితులలో ఇది సంపూర్ణముగా విజయ వంతమైనను హైందవభూమిలో విచ్చిత్త సేవా స్వాతంత్ర్యము హెచ్చగునని గాని శూరజాతుల యావములకు సైనిక వృత్తి

ఏర్పడి స్థిరముగనూ కాని ఎవ్వరును ఎదురు చూచుటకు వీలు లేద. అధికారులు సైనికోద్యోగములకు హైందవులకు హస్తగత మొనర్చి ఒక్క చక్కని యాదార్య కార్యముచే అభివృద్ధి మార్గము అలంబితి మగుచున్నదని హైందవభూమికి సుప్రసంగం రాదా?”

హైందవులు కోరుచుండునదియు నింతకంటె ను హెచ్చు సమయములేదు ఒక్కటిరెండు ఉదార సంస్కారములను ఏమాత్రమును అరగార కాల్చింపనీక ప్రభుత్వమువారు పక్షక్రమితులేని హైందవ భూమియందు కలుగ గల సంతృప్తికి ఆనందమునకు మేరయుండదు ముందునకు మన ప్రభువులు మనకుధారాళముగా స్వాతంత్ర్యములను ఇత్తురను నమ్మకమును అట్టి సంస్కారములు కలిగింప గలవు కొద్దిగాకొద్దిగా జంకుచుజంకుచు ఇత్తమా వలదాయని డోలాయ మానపడుచు అధికారులు సంస్కారము లొనర్పజూచియెడల ఇది ప్రాత పాతే గాని నూతనవికాసము నూతన దృష్టిపథము కాదను ననుమానము బలపడిపోవును. ఇట్టి సంవేదన బలపడుట యెవ్వరకును శ్రేయస్కరము కాదు. ఆంగ్లపత్రికలు ఒకటికి రెండు రెంటికి మూడుగా మన పక్షవాదము నారంభించి యుండుట చే ముందునకు మన యధికారుల దృష్టిపథము మారితీరునని మనము నమ్మునచ్చును. పల్కుసు ఫర్లు ప్రభువుగారు కార్మికేలు ప్రభువుగారు సూచించిన దారిని దృఢతరముగా పూని పనిచేతులేని సమస్య విడిపోవును. ఆంగ్లపత్రిక లారంభించియుండుట శుభసూచకము. తుట్టతుదకు మన మాంగ్లహృదయమునకు జేరి మన స్వాతంత్ర్యముల దెలుపుకొన గలుగుచున్నా మనుటకు నిదర్శనము. స్వాతంత్ర్యమే స్వర్గలోకముగా నెంచు ఆంగ్లజాతిని నింక నెంతోకాలము మన అధికార వర్గములు తమ నాయకత్వమున నిలుపుకొన జాలవు. తమ అధికారమునకు కర్త యగు నాజాతి హైందవ భూమియొక్క విజ్ఞానముతో నాదేశింప బోవు మార్గమున నడచుకొనవలసిన వారు కాగలరు. ఆనాటిని కడుంగడు దగ్గరకు చెచ్చిన ఈ మహాసంగ్రామము ఇతరవిధముల ఘోరంబైనను ఈయొక్క విధంబున మనకు వైవదత్తవరంబని యొచవలసియున్నది.

నీరును కాచాడికొనుడు

ఈనగరపాలక సంఘమువారు పంపిన ప్రకటన యొకటి రెండుదినములు మాపత్రికలో ప్రకటింపబడినది. ఈనెల 21 న తేదీ గురువారము దినమునందు రాత్రియంతయు కొళాయిలలో నిప్పటికంటె ఎంతో జ్వలముతో నీరు రాగలదు. ఎంత మకు ఈజ్వలముచే వ్యయము హెచ్చునో ఎంతవరకు నా శక్తి వ్యయమును భరింపగలకో అనుసంగతినీ నగరపాలక సంఘమువారు ఈ ప్రయోగమును బట్టి నిర్ణయించుకొందురు. వ్యయము భరింపరానియెడల వేరము చేయుట మానేయక తప్పదు. ప్రజలయొక్క అలక్ష్యమునలన ఇట్టిఫలము కలుగునేమో యను భయమున నగరపాలకులు ఈ ప్రకటనను వెలువరచినారు. జనులు జాగ్రత్తగా నీటిని వాడుకొందులేని వేగ మెంత ఎక్కువచేసినను నగరపాలకులకు నష్టమురాదు: నాలుగునెమే మములు నీరుపట్టుకొనవలసినవోట మనభాగ్యశాలులు రెండు నిమేషములలోనే నీరు పట్టుకొని భద్రతల బందుకులకు సకాలమున వంటకము చేసి పెట్టి ఎంతో సుఖముండవచ్చును. నీరు ధారారాముగా వచ్చుచున్నదికదా యని ఊహక కొళాయిలు వడలివేసి దండుగగా నీరును మురుగు కాలువలలోనికి ప్రవహింపనిచ్చిన యెడల పురపాలకులకు వ్యయము పెట్టింపో మూడింతలో పదింతలో అయిపోవును. వారు వేరముగా వదులుటకు సామాసింపరు. అప్పుడు ఇప్పటికినితీయండే యవభాగ్యశాలు లుండవలసి వచ్చును. ఇప్పటికినితీసరరాతోనే యమును గంతెత్తి పవనలసి, యుండును. కాబట్టి మన మొక్కసంగతి జ్ఞాపకముంచుకొని రేపటి గురువారమున, జేగమును నిరువార్త కాళ్ళెత్తుముగా నగరపాలకులు నెంచుచులేని తరువాతను, మనమునీటి పరఫరా విషయమున భాగ్యశాలులకును మనసోదరులకును

జాగ్రత్తకలిగించి యున్నాము ఈములలోనికి నీరు వైచుమిచ్చి చురులలోను నీరువలలోను ప్రవహించుచు కచ్చుటలేక కనిగనుండు నీరునుపరా చెయ్యల దోహము లేట్లు లవో కనిపెట్టి అనితెన్ను అట్టివారిని వెంటపంచి వారిలో నీరుని నీరుచేసి నిలువఱ్ఱునీరును చుక్కలలోని నీరునుభ్యివైచితిమి. ప్రవహమునువైకెత్తలసెయ్యుయెడల ఎట్టి తరువాత గానట్టిముల మూము మైళ్ళకుమైళ్ళు కొని వచ్చి ఇంటింటికి చురరా చేయుట నానాలకుల పరిమైయున్నది. దీని కంటకుల వ్యయముఎక్కువ కావనియున్నది. ఇప్పటికనునగరమునకు నాభాగ్యముగా నీరు నీరువారుగుటకు ఎంతవ్యయమునకు 65,682లగుచున్నది. ఇట్లు గ్రహకాలసేవతో తీరుగుణముగా వ్యయము హెచ్చుచు పోవును. నగరపాలకులు నీరును నీరుగా చేయుచు గాక ప్రజల ఆనకూలమునకు ఇతర భాగ్యము లెన్నియో చేయుచున్నార మురుగు కాలువ లేర్పించుచున్నారు. గొట్టి వైచుచున్నార. వైద్యాలయములు పెట్టుచున్నారు. విద్యాలయములు స్థాపించుచున్నారు. అన్నిటికిని ద్రవ్యము కావలయును. నీటిలో దండుగయైన ఇతరములకు ద్రవ్యము లేకపోవును. అనగా మన భాగ్యశాలులు నీరు దండుగ చేసిన పక్షమున మనము దుర్వాసలు లేకు మురుగుకాలువల పథ్యము వసించవలసి వచ్చును. వెంటదిబ్బలు చేసిన వీధులలో తిరుగవలసి వచ్చును. వీకిటి దోచలలో నడయాడవలసి వచ్చును. తలకొప్పి యనిన వండు చెంత వొకకని గతిక రావచ్చును. ఇది యన్నియు మన దండుగమారినను వలన కలుగవచ్చును. కాబట్టి నగరపాలకాధికారులు మనలను నీటిపెడయమున ఆనకూలము కొరుడుగాని దండుగ చేయుటదని హెచ్చరించివారు. ఆ హెచ్చరిక కైకొని వారికి తోడగుట మన భర్తము. మద్రాసులోని ఆంగ్ల నీ విషయము జ్ఞాపక ముంచుకొని పారదేశిక భాగ్యమును నెరవేర్చురు గాక యని కోరుచున్నాము.

కొత్త కార్యనిర్వాహక సభ్యుడు

గిల్బర్టుగారు వీరి హోటల్స్ ప్రాజెక్టుగారి స్థానమున కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగా నియమితులయ్యెదరని వినుటకు సంతసించుచున్నాము. గిల్బర్టుగారు సామాన్యముగానే హైందవ సానుభూతి గలవారు. మన ఆటనిశాఖలో ఎక్కువ ప్రజారంజకములగు మార్పులను కలిగించుటకు తోడైనవారు, అటువీ పంచాయతుల నిర్మాణమునకు కారణభూతులైనవారు. ఇంతేకాక గిల్బర్టుగారు ఆంగ్లముయొడ నాదరము వాగుగా గలవారనియు తెలియుచున్నది. వీరు ఆనంద గజపతిగారి తదనంతరమున రహస్యమి ఎనిమిదేండ్లు విజయనగర సంస్థానమున సర్వాధికారిగా నుండినవారు. అప్పుడు ఆంగ్లముతో వీరికి కలిగిన పరిచయము వీరి యాదరమునకు కారణభూతులైనది. ఆంగ్లల ఆదర్యతయుములను వీరు గౌరవముతో చూడగలరని కమ్ముచున్నాము. వీరు బోర్డు సభ్యులలో నాలవవారుగానుండియు వీరికంటె ఇంకను నెండవో వి. సి. ఎస్ లు సేవాభాలమునబట్టి వృద్ధులుండియు వీరినే నెంట్లంటి ప్రభువుగారు నియమించుట మాడగా మనకును మంచి కాలము రావన్నదనుట సూచిత మగుచున్నది. శుభంబుగాక.

ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారము

(ఆంధ్ర సేవకుడు)

ఆంధ్రోద్యమము ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మామూలు నాలుగుసంవత్సరములైనది. నాలుగు సంవత్సరముల జరిగినది. అనేక జిల్లా సభలు జరిగినవి. జేశాభిమానము, భాషాభిమానము, భార్యభర్త దయము, ప్రత్యేక సుతవర్ణ సంగ్రహాధిభి రామిత్యము, భాషానుసంజనుకు రాజ్యవిభాగము, ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రము ప్రత్యేకాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రోద్యమమునే గంటూ పథంబుగ భావించుటలకు ఆంగ్లేయులకు అనునిశము బోధించి ఆంధ్రరాజ్య ప్రతిష్ఠానకుల పథ్యము తోడ్పడుటకు ఆంగ్లభాషా ప్రచురణ దినపత్రిక, వస్త్ర రా ముఖ్యాంశములు. అనేక విజ్ఞాన ముఖ్యముగ గంభీరస్వాసముల బోధించుట, సాణముగా వ్రాచు సమకాలీన ప్రతి ఆంగ్లమునకు తోడ్పడుట. ఈ విషయాలతోడనే పాలకులు సహితము లవైపు దృష్టి గుచ్చి చూచుచుండుట ప్రసాదమును పెట్టుట కారంభించినారు. ఇంతకు విముఖులైన గెమినియ పోహామును జూపకొనింకకు చక్కాభిమాన ప్రేరణము లకు ఆంధ్రో

మాయుట కాంక్షించినది ఈ స్థితిముగా లభించుచున్న ప్రాంతముతో సంబంధించి చెందవలెనా, లేక 1903 కృషి చే ప్రజావ బోధముచేసి, ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారము ఆంధ్రదేశ మంతయు వ్యాపింపజేసి, విద్యావ్యాప్తిచేసి, చర్చలచేరిచు, సులభతైలిలో వ్రాయబడిన వ్యాసముల విచిత్రముగా కీర్తిము గా దేశమంతటను వ్యాపించుచున్న పుస్తకాగారముల మూల మున పంచిపెట్టి సాచరులకు బోధచేయుచుండగా, రాజకీయ సభలలో పలుమారు మాట్లాడి, సాంకేతిక భారతీయ మహాజన సభలో తీర్మానము చేయవలెనా? ఆంధ్రోద్యమ మనగా ఏమో భారతీయ మంగుండు ప్రతి విద్యావంతునికీ అటువు రా కుండునట్లు దేశ మంతట కలవరబరచవలెను. ఈ విషయములో మొదటనే మేముచూడెదము. మన ప్రసిద్ధ నాయకులు రాజోవు లక్ష్మీ, మహాజనసభలో పూర్వప్రముఖులుచేసి ఆంధ్రో ద్యమ తత్వమును స్పష్టపరచి మహాజనుల గోధించి ప్రత్యే కాంధ్రరాష్ట్రస్థాపన కాంగీకారమును ఆభిముఖింపవలెనని వలెను. దీనికి సాక్షిగాములు (1) 1903ములో మహాజనుల వ్రాయగల ఆంధ్రవిద్యాధికులు భారతీయ ముద్రయమునకు సదా, కృషి చేయునట్టి భారతీయ దైనిక రా మాసపత్రికల కన్నింటికీ వ్యాసముల వ్రాయవలెనని హిందూ ముద్రయ పార్టీ, కిరీటాని, అనుమతిదేయగాని, మిగిలిన వ్యాసమును వారు సహించగలరా లేక విరోధించెదరా అనే సందే హమునువదిలి, నితానిత వర్తలచే నిర్వహించుచున్నట్టి ప్రతి ప త్రికలోను వ్యాసములను ప్రచురించి చర్చలను పురికొల్పవలె ను. (2) ఆంధ్రమహాజనసభవారు ప్రచురించిన సంఖ్యాహే తు సహితంబగు చిన్న పుస్తకమును వేలవేల ముద్రించి, విద్యకు బాంబాయి భారతీయ మహాజనుల వచ్చిన ప్రతిభార తీయునీ, ఏదో యొక దిన పత్రికా బంధముగ వెంటనే పంప వలెను. ఈ నెల 80 వ తేదీన రాజోవు సర్వభారత మహా జనోపసంఘములో ఈ విషయమును చర్చకు తెచ్చుట ఆవశ్య కము. (3) దొరసమువారికి, ఆంధ్రభాష తెలియని తదితరుల కు ఆంధ్రోద్యమమును, ఆంధ్ర వాంఛలను అను దినము కన్నుల కెరుట నుంచుటకు ఆంగ్లభాషలో నొక ఆంధ్రదైనిక పత్రికను ముఖ్యకారణము. దీనివిషయమై అనేకమాన్ద నిరర్థకచర్చలు, తీర్మానములు జరిగినవి. గాని, సరస్వతీ ముఖమునుండి వెలువడ లేదు. దీనిని సాధించుటకుగల మాన్దములలో సర్వోత్కృష్ట ముగనునది ఏదనిన, అంహాబాదులో స్థాపింపబడిన "తీర్థం" బాంబాయిలో వెలువడిన "బాంబాయి క్రానికల్" వలె, మన ఆంగ్లదైనికకూడ స్థాపింపబడవలయును. క్రానికల్ లో సమా నముగు పదవిని లభింపజేయవలెను. ఆరీతిగా వెలువడుటకు వలయు మూలధనమును ఆంధ్రనాయకులు, మణిశ్రేణులు, ధనాధ్యులు కలసి చం దాలు వేసి కొని, భాగము లుకొని, ఒక సంఘము నేర్పరిచి, సర్కారులో ఈసంఘ మును నమోదు చేయించవలెను. రాజకీయ ప్రవీణుడు, ఆంగ్లేయసాహిత్యగుం దనమాన పరచితుండును, భారతీయవ్యాకరణ, అపరాధశాస్త్ర, పాశ్చాత్యుల నగు నొక ప్రచందదేశాభిమానిని మనపత్రికకు ప్రధానసంపాదకునిగా నియమింపవలెను. ఇట్టిప్రజ్ఞావంతుడు ప్రస్తుతములో దొరకని యెడల ఒక ఉద్ధిష్టవిద్యాధికుని ఆంగ్లదేశములో అమెరికా కో పంపి పత్రికాప్రచార, లేఖన శాస్త్రతంత్రములలో ప్రవీ ణుడగునట్లు తరీఫీను చేయవలెను. ఇంత ధనములేనిచో కీర్తి సాధనముగా ఆంధ్రోద్యమమునందు కినుకలేనియు ఇందుక ఆభిమానులకు ఏదైన నొక చెప్పే పురిలో గాని, కలకత్తాలో గాని ప్రచురింపబడుదైనిక పత్రికా సంపాదకునికద పత్రికా ప్రచారోద్యమ నర్వహించుటకు బంపవలెను. బహుశాచెన్న పురి లో ఆసియాటికు దొరసానిగారివద్ద సరియగు విద్యాభ్యాసము నకు ఏర్పాటు చేయవచ్చుచేమో, ఆంధ్రాభిమానులు ప్రయ త్నించి చూడవలెను. పత్రికా సంపాదకుడు సహాసాత్ముడై భాగతాభిమానుడై ఆంధ్రోద్యమాభిమాని గావలయు. ఇందులో ముద్రాకాశనమునకుగాని, గంకునకుగాని దెవకూడదు. అన ర్థముగను, మహాజనులను, ద్రాక్షాపాకరముగ వ్రాయగల యు గావలెను. భారతీయభిమానుల విశ్వతోసర ముఖములు యెరుక, రాజకీయ, ఆర్థిక, అంతర్జాతీయ, సాంకేతిక, యాజ్ఞిక, సాంకేతిక, ఇది యది యువనీల, ఏయే ల ఆంధ్రభావ్యులకు సంబంధించు సమస్యలు గునో, అగూఢవిషయముల నన్నింటిని నిరుపమాన యోగ్యజనావ బోధకంబుగ వ్రాయగలిగియుండ వ్యక్తియు నిరంతరాభ్యుదయ మూలమున నే ట్టి నేర్పరియగు సంపాదకుని కి తోడు నగు యభ్యాసుగ నిర్వహకుడై యుండ

స్థానిక వార్తలు

జరుగబోవు సంగతులు.

సెప్టెంబరు ప్రతిమంగళ బుధవారములు
జ్ఞానవాసిష్టము (ఉపవాసము) సా. 7 గం.
సెప్టెంబరు 20 బుధవారము
భక్తి (ఉపవాసము) సా. 6 గం.

రామమోహన్ గాయి వర్తంతి:— రామమో హన్ గాయిగారి వ్యంగ్యుత్పన్నవంధ్యముని తేవడిదినము సా యంకాలము 8-15 గంటలకు పచ్చయ్యప్పకాలేజిభవనమున జరిగిన ఆరంభముగారు "గొప్పతనమును" గూర్చి ఉపన్యసిం చెదరు న్యాయమూర్తి టి. పదాశీవఅయ్యగారు సభాధిపత్య మును వహింతురు

పోలీసుబహుమతులు.— తిరునల్వేలి రామ్మూరు జిల్లా పోలీసువా లొక బంధిపోటు దొంగతనపు కేసులో భాగా పనిచేయుటకులన పోలీసు ఇనస్పెక్టరు ప దొరస్వామిపల్లె గారికి రూ 200 లును, సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు ముఖ్యముపల్లెగారికి రూ 75 లును, నాగస్వామి నాయుడుగారికి రూ 50 లును బహుమాన నియమ డెను.

అపాయము.— కరెంటియరులు తుపాకులు గాల్చు టను నేర్చుకొను స్థలమునుండి ఒక మైలు దూరముననున్న పల్లా కరమువద్ద క్రిందటి శనివారమునా డొక హిందూస్త్రీ రాళ్ల నేరుచుండగా నామె కొకగుండు తగిలెను. ఆమెవెంటనె తెలివితప్పిపోయి క్రింద పడిపోయెను. జనరలు ఆసుపత్రిలో చికిత్స జేయుచుండగా నిన్నటిరాత్రి యామె మరణించెను.

నర్. ఎమ్. విశ్వేశ్వరయ్యగారి జన్మదినోత్స వము:— 15 వ తేదీ శుక్రవారము నాటి సాయంకాలము 6-15 గంటలకు ఎగ్మూరు బాలికా పాఠశాల విద్యార్థినులచే పి. భావ్యకారులు నాయుడుగారి బంగారాలలో నొక సభ జేయబడినది. బాల్మీపు ఆర్. ఎన్. అయ్యగారు సభాధిపత్య మును వహించిరి. పాఠశాలాధికారిమూలముగా ని జన్మదినోత్స వము జరపినట్లుల వారి చిరాయువునకు ప్రార్థించుచు బాలి కలు విశ్వేశ్వరయ్యగారి కొక తంత్రపాద నంపిరి.

న్యాయ అబ్దుల్ రహీముగారి మిత్రులు:— నిన్నటిసాయంకాలము బాలీమందిరమున పి. త్యాగరామచెట్టి గారి యాజమాన్యముక్రింద మదరాసు హైకోర్టులో ముఖ్య న్యాయమూర్తిగా పనిచేయుచున్న గౌరవనీయులగు న్యాయ అబ్దుల్ రహీముగారి మిత్రులును, వారియందు భక్తితాత్పర్య ములుగల వారనేయులు గలిసి యొక సభ జేసిరి. వారీయున్నత పదవి నొందినందులకుగా నొక వనభోజి జేయుటకు వారంద రిచ్చగించి ఆతిథుల సత్కరించుటకు తగ్గు సదుపాయములు జేయుటకు అతిథి సత్కారసంఘ మొకటి యేర్పడినది. రావు బహద్దరు పి. త్యాగరాయ చెట్టిగారును, భాస్కరబహద్దరు ఎమ్. డి. అబ్దుల్ కుదుసు బాద్షాగారును, కస్తూరిరంగ అయ్యగారును, రిచ్చగించుచు, భాస్కర బహద్దరు వాల్మీలాల్లీ సెయిత్ గారును, దివాన్ బహద్దరు ఎల్. పి. గోవింద రాఘవయ్యగారును, మాలానా అబ్దుల్ సుబ్బక్ సాహేబుగారును అతిథి సత్కార సంఘసభ్యులుగా జేరిరి. చందాపట్టిక తయారుచేయ బడినది. తక్షణమే విస్తారముగా సామ్య వసూలై నది. అట్లే బరునెల ప్రారంభములో బహుశా మూడు నెలవియనులో నీవిండు జరుపబడును.

వలెను. ఆంధ్రాభిమానియగు ఆంగ్లేయపత్రిక హిందూదేశము లో వెలువడుచున్నట్టి ఏపత్రికకును తీసిపోకుండ సర్వోత్కృష్ట మై స్వదేశీయ, పరదేశీయ పితామహులచేతను మెచ్చుకొ నబడు నట్లుండవలెను. ఇంతసనికి వెంటనే పూనుకొని, సాయ క్షయతో నిర్వహించిననే మన తెలివితేటలు. దేశాభిమానుల కావ్యదిక్షత జగద్విఖ్యాతమై ఆంధ్రోద్యమము సులభముగా సర్వ జనాగరణమును బడసి, విజయోపేత మగును.

ఈవిషయమును మనవిద్యాధికులు, ధనాధ్యులు, స్వభా సా, స్వదేశీ, స్వోత్కృష్టాభిమానులు గవనించి, కుండకళ్లులు గాక, వాక్పూర్వ సమ్మోహమును విడచి, కార్యకారు లగు నురు గాక.

ఫాదరీ చర్య.— ఈనెల 18 వ తేదీని చాకలిపే టలోని నెంటురాక్ చర్చియందు హిందూ క్రైస్తవవివాహము జరిగినది వివాహము నిర్ణయించబడిన కాలము ఉదయము 6 గంటలు కాని వివాహముచేయ రధికారముగల మతిగురువు తిమస్సంతపనిమీద నెక్కడికోపోయి 8-15 గంటలకు వచ్చి వి వాహకాలమున కధ్యంతరము గలిగించెను సేను ఆతనియొద్దకు పోయి "నిర్ణయింపబడిన కాలమునకు మిగిల్చియున్నందుక మరె చ్చటికో పోయిన నెట్లు కార్యము జరుగగలదు నా వివాహ మును సందర్శింపవచ్చిన నెద్దవారును సకాలమునకువచ్చి కొంత కాలము వేచి పోయినవెనుక నా మీరువచ్చునది? "అని నేనడుగ గా రెవరెందు ఫాదరీ క బో నెక్ గారు "నోరుముసికినము, ఇంకను ప్రేలునెడల బయటికి వెళదను" అని మొరటుగా ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి అనంతరము నాకును అతనికిని కొంచెము వాదముజరిగినది. ఇదియంతయు జరుగుచుండగా నున్న వారనే కులుగలరు వారు ఫాదరీగారిని వరి వరి విధముల దూషించిరి. ఇట్టిఫాదరీలు ఉన్నయెడల రోమను క్యాథలిక్కు మతము నుఖముగా నుండు నెట్లు?—ఒక రోమన్ క్యాథలిక్కు క్రైస్తవుడు

8వ తేదీ విదేశముల టపాలలో మెరినా అను మె యిలుస్తీనురు నిన్నటిదినము నూరుల కాలమును చాటినది.

నల్లమందు ఎగుమతి
మారియన్ అనుఒక సిరియాను క్రైస్తవుడు ఇటీవల అప్పడము లని— రెండుమణుగులు తూగుముటలో నల్లమందు నెట్టి వ్రేయిటు నెట్టిల్వెంటికో వై నాకో పంపుటకు నాగ పట్టణము చేరుకుపం వెను. అమూటును చేపుతాడుకారులుచూడగా నల్లమందుండెను. విచారణ జరుగుచున్నది. కొంతమంది ఆరెట్టు చేయబడిరిని తెలియుచున్నది.

ఫోర్టు నెంటు బాజ్ జెట్టు.
సెప్టెంబరు 14 మంగళవారము.
వైశాఖ శుక్ల 10 భాగ్యము వి. సి. ఎస్. గారికి మెడికలు సర్టిఫికేటుపైని ప్రివిలేజీనెలవుతో గలిపి ఆరుమాసములు నెల వొనగబడినది.

మదరాసు దొరతనమువారికి పంపవలయు జాబులు మొదలగు కాగితము లన్నియు అక్టోబరు 14 వ తేదీకి ఉదక మండలముచేర నేరనియెడల మదరాసున కంపనలయును.

ఈక్రింది యువోగ్యుగములు మొదటి తరగతి న్యాయాధి కారులుగా నియమింపబడిరి. సమ్మేరి దావాలా విచారింపు అధికారము తప్ప లేకైన మొదటి తరగతి న్యాయాధికారి యధికారము లన్నియు నొగగబడినవి.

- 1 విశాఖపట్టణము జిల్లాలోని డెప్యూటీ కలెక్టరుగా నున్న వింజమూరి వెంకన్న పంతులుగారు.
- 2 రామ్మూరు జిల్లాలో డెప్యూటీ కలెక్టరుగా నున్న పుండి దుర్రెస్వామి అయ్యగారు.
- 3 గుంటూరు జిల్లాలోని డెప్యూటీ కలెక్టరుగానున్న ధర్మపురి వాచస్పత్యము శ్రీకాంతయ్యగారు.

ధర్మపురి వాచస్పత్యము శ్రీకాంతయ్యగారికి స్వద స్థానికాంగ్లభాషలో సాక్షి విచారణను వ్రాసికొను అధికార మొసగబడినది.

కోటనరాజు సన్యాసిరాజు పంతులుగారు విశాఖపట్ట ణము జిల్లాయందలి విజయనగరమునకు ప్రత్యేక న్యాయాధి కారిగా నియమింపబడిరి.

ఉచితము:— ఆంధ్రదేశమందలి పుస్తక భాండాగార ములకు శ్రీ సమాజములకు, తుమ్మలగుంట కేశవరావుగారిచే రచియింపబడిన "కమల" యను నవల పోస్టుఖర్చులతోటకు. అగ్గణా విశ్వపంపినచో ఉచితముగా నియ్యబడును. ఒకసంపు టము వజ కట్టులీయబడును. నవలయువారు బాపట్ట తాలూకా, నెద్దచెలుకూరు, శ్రీ చిదానంద పుస్తక భాండాగారపు కార్య దర్శి కోనవేంకట రాయశర్మగారికి వ్రాసిన బడయగలరు.

శ్రీ ఆంధ్రసరస్వతీ గ్రంథనిలయము, నిడుబ్రోలు:— గుంటూరుజిల్లా బాపట్టణతాలూకా నిడుబ్రోలుగ్రామమున స్థా పింపబడిన శ్రీ ఆంధ్ర సరస్వతీ గ్రంథనిలయము యొక్క ప్రథమ వార్షికోత్సవము 24-9-16 తేదీ ఆదివారము సాయం కాలము 4 గంటలకు మ|| రా|| శ్రీ, చంద్రమౌళి చిదం బరరావు పంతులుగారు యగ్రాసనాధిపత్యముతో జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. అని కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

బిరోవా మహా సంగ్రామము

శత్రువుల యుద్ధాలొచన సభ

బొంబాయి యుద్ధమును గూర్చి చర్చించుట

బ్రిటిష్ విమానముల దాడి—శత్రువుల విమానశాలపై బొంబులను వదలుట

ఇటలీవారి పురోగమము—శత్రువులకు హామీ సేయు వచ్చుట

[రైటరు పి. జి. స్పెన్సర్]

ఇంగ్లాండు

బెర్లిన్ బాగ్దాదు మార్గము.

లండను, సెప్టెంబరు 17 — బెర్లిన్ బాగ్దాదులకు సంబంధములును, రాకపోకల యేర్పాట్లను నిలుపుకొనుటకు జర్మనులు సర్వవిధములను బయల్పడుచు చేయుచున్నారనియు ఈ రాకపోకల నణచివేసి జర్మనుల ఆశలను నిర్మూలముచేయుట ముఖ్యమనియు, గాయములు తగిలిన అధినేత పైనికుల యొద్ద నుపన్యసించుచు పాగ్ల మెంటు సభ్యులగు ౪౩ మార్కుస్ వైస్సెగారు చెప్పిరి.

ఫ్రాన్సు

కోర్స్ లెట్టి పతనము.

లండను, సెప్టెంబరు 17:— నున విజృంభణమునందు కోర్స్ లెట్టి నునవశమగుట అద్వితీయ మైనది. ఉదయమున యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. ఒకపర్వాయము నునకును ఒక పర్వాయము శత్రువులకును జయముగలుగుచువచ్చెను. ఆల్బర్ట్ బెహంబింగ్ మూలముగా శత్రువుల క్రొత్త సేనలు వచ్చుచుండెను. సుధ్యాన్నమున పెంచలకడనే బ్రిటిష్ వారు ముట్టడి నారంభించి వీధులలో గూడ ముట్టడినలిపిరి. బనెరియనులను బ్రిటిష్ వారును పిడికిళ్లతోడను, కత్తులతోను రిపాల్యురల తోడను పోరిరి. తుట్టుతుడవఱకు గ్రామమును గాపాడవలయునని జర్మను అధికారు లాజ్ఞాపించిరి. కాని జర్మనుపటాలములు తామెడిపోవుచుండుట చూచి లొంగిపోయెను. మార్టిన్ ప్లెషెన్ద్రును యుద్ధ ములితీవ్రముగా జరిగినది పట్టుకొనుటకు ఒక పటాలపు యడచుచు తాను బ్రిటిష్ వారు ముందుకు క్రొసకిని వచ్చుచుండగా తనపటాలముతో రిలియముండ గొలక పోయితిని చెప్పెను.

ఫిరంగివై మానికదళములు.

లండను, సెప్టెంబరు 18 — నిన్నటిరాత్రి ౪:౩౦ డగ్లస్ హేగ్ గా రిట్లు ప్రకటించిరి — ఆంకరునదికి దక్షిణమున శత్రువులు తీవ్రముగా పోరిరి కాని వారి ప్రయత్నములను వ్యర్థము చేసితిమి లాటియన్ ప్రాంతమునను, స్టెర్న్సుకు పైతమున నున అగ్నివర్షమున కనేక శత్రువైనకు లాహుతియయిరి స్టెర్న్సు చూర్చికోపిస్తులినుండి ఒక శత్రుపటాలము పై అడవివై పునకు వచ్చుచుండగా నునపటాలములు రెండు యుద్ధరంగమునకు బయట వారిలో ముఖముఖిని బోరి జయించెను శత్రువులు పీశేషవృద్ధము నొంది వెనుకకు బారిపోయిరి మాకెట్ మైదా నమున కుత్తరమున సురస్థానములను మేము ఎలవఱచుకొంటిమి నున ఫిరంగిదళము తీవ్రముగా పనిచేసి గ్యూడికోరు నొద్ద శత్రువులనుండుగుండ నిలువస్థానమునకు నిష్క్రమణించెను నున విమానములు శత్రువుల రాకపోకలు ఒగుగుద్దలములపై నయ ప్రయముగా పనిచేసినవి మనవిమానములు మూడు తిరిగిరాలేదు.

మహా విజయము

లండను, సెప్టెంబరు 15 — ముఖ్యరంగమునుండి రైటరు విలేఖకు డిల్లువ్రాయుచున్నాడు — మర్నీ యుద్ధమునకు వెనుక గలిగిన విజయములలో నిన్నటిదినము బ్రిటిష్ వారికి గలిగినది మహావిజయమని చెప్పదగినది ఇంతవరకు 2500.000 ఖైదీలు లెక్క పెట్టబడిరి ఖైదీలింకను వచ్చుచున్నారు శత్రువులనేక స్థానములను గోల్పోయి యుందురు జర్మను సెడ్ ఫిరంగుల బలము తగ్గిపోవుచున్నది. శత్రువులు బయటచూడగల ఉన్నత స్థలమునుండి తొలగిపోయినందువలన శత్రువుల విమానములు నిష్క్రియాశనము లగుచున్నవి శత్రువుల వెడ్జింగులను నిష్కలములై నవి

బ్రిటిష్ నావికా విమానములు

లండను, సెప్టెంబరు 18 — నున నావికావిమానములు 17వ తేదినాడు ట్రెనిక్ వెస్ట్ మి అను స్థలమునందలి శత్రువిమాన కాలలపై జయప్రదముగా బొంబులు వేసెను. మనవిమానములలో నొకటి హాలండులో దిగవలసివచ్చెను. అక్కడ విమానమును నడుపువాడు నిర్బంధావాసమున నుంచబడెను.

సోము రంగము

లండను, సెప్టెంబరు 18:— నిన్నటి రాత్రి పరాసువా రిట్లు ప్రకటించిరి:— సోమునది కుత్తరమున మనఫిరంగులు శత్రు స్థానములపై అగ్నివర్షమును వర్షించెను. సోమునదికి దక్షిణమున మధ్యాహ్నము 2½ గంటలకు మేము అనేక స్థానములను ముట్టడించి అనేక విజయముల నందితిమి. ఇదివఱకు బెర్లిన్ పర్వంబో విల్లర్నూ గ్రామములలో కొంతభాగమే మనవశమున నుండెను గాని ఇప్పుడు మహాయుద్ధ ప్రభావము వలన గ్రామములు పూర్తిగా మన వశమైనవి. కొన్ని యిండ్లలోని వారు మారాక నాటంక పఱచుచున్నారు. వెర్మాంబో విల్లర్నూ డెసి కోరులకు మధ్యను, డెసికోరు బెర్లిన్ కు మధ్యనుగల స్థలము తీవ్రయుద్ధము జరిగిన వెనుక మన వశమయ్యెను. ఈ స్థలమున బలీయములగు కందకములను మేము జయించితిమి. బెర్లిన్ బాగ్లోలకు నడుమ మే మనేక కందకములను వశపఱచుకొంటిమి. సాయంకాలమైన వెనుక శత్రువులు చేసిన ప్రయత్నము లన్నిటిని మేము ఖగ్నము చేసితిమి. ఇంతవఱకు గాయము లులేని ఖైదీలను 100 మందిని లెక్కించితిమి.

ఇటలీ

ఇటలీవారి విజృంభణము.

రోము, సెప్టెంబరు 17:— శత్రువులు క్రొత్త సేనలను తేర్చుచు, పూర్వముకంటె ఎక్కువ తీవ్రముగా ఫిరంగులను గాలుచ్చుచు, కార్మోనీ పీఠభూమిపై మనవిజృంభణము నాటంక పఱచ యత్నించుచున్నారు. సుగణలోయయందును, కెరరా నోనందును శత్రువులు చేసిన ప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థము చేయబడినవి. వారికి అమితమగు నష్టము గలిగినది.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియాయందు నిర్బంధ పైనిక సేవ.

మెల్బోర్న్, సెప్టెంబరు 17:— ఆస్ట్రేలియా ముఖ్య మంత్రిగా రుపన్యసించుచు నిట్లు చెప్పిరి:— మన విప్లవ సర్వ శక్తిని వినియోగించి ప్రయత్నించిననే మనకు సంపూర్ణ విజయము గలుగును. ప్రతి పౌరుడును ఈ మహావ్యయమునందు పాల్గొనవలయును. ఆస్ట్రేలియను సేన యెల్లప్పుడును తిరుగ గూడదు. ధనలక్ష్మీయు చేయవలసినది, విశేషముగా గలదు. దేశసేవకొరకు భవము సంరక్షణను వినియోగించుటకు నునము సర్వశక్తిలమై యుండవలయును. అక్టోబరు 28 వ తేదీని ప్రభుత్వమువారి విచారణయందు నున బిల్లు నిష్క్రియాశన కారి యయ్యెనా ప్రజాప్రభుత్వమును, కార్మికోన్యాయమును నిష్క్రియాశన నయ్యెనని భావింపవలయును. ఆస్ట్రేలియా దేశము ప్రభుత్వమువారి విచారణయందుగాని కార్మికోన్యాయమునందుగాని ఎన్నడును ఓడిపోగూడదు.

స్పెయిను

స్పెయిను, మిత్రమండలి

లండను, సెప్టెంబరు 15:— జిబ్రాల్టరు తెయిగియకు సంబంధములందు స్పెయినువారికి తృప్తికలిగించు నెడలను

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(మా స్వకీయ విలేఖకుల వద్దనుండి)
బొంబాయి

మెయిలు సీమరు

సీమ టపాలతో న, 100 మంది ప్రయాణికులతో బొంబాయినుండి “ఫైబరు అను నెయిలు స్టీమరు నిన్నటి సాయంకాలము ఆంగ్లదేశమునకు బయలుదేరినది. గొ. న్యా. టూపిగారూను గొ. లామెహ్యూరియూ ఐ సి ఎస్. గారును ప్రయాణికులందు గలరు.

బొంబాయి హైకోర్టు

క్రింది న్యాయాధిపతి

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 19 — బొంబాయి హైకోర్టులో క్రిందిన్యాయాధిపతిగా కీర్తిశేషులగు గొ. న్యా. కేవార్ గారికి బదులు హైకోర్టు ఏ బి మార్టెన్ గారిని, శ్రీ బాబ్స్ చక్రవర్తి గారు నియమించిరిని ప్రకటింపబడినది. మార్టెన్ గారు నవంబరు మాసాంతమున బొంబాయికి వచ్చేదని తెలియుచున్నది.

దక్షిణహిందూస్థానము

తిరువాన్కూరు రాణికుమారు

తిరువేంద్రము, సెప్టెంబరు 19:— తిరువాన్కూరులో రాణిగారికి కుమార్తె కలిగినది నిన్న ప్రకటించిన సందర్భమున కుటుంబములో బిడ్డ కుమార్తె గలగుట కిది రెండవ పర్యాయమనియు, పూర్వపు జానియరు రాణిగారికి కొమార్తె గలిగి ఆ బిడ్డ పసిలేననునందు చనిపోయెననియు ఇంకొక తండ్రి వాస్తవమైనది.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

అలహాబాదు నగరపాలక సంఘము.

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 18:— క్రొత్తశాసనము క్రింద నగరపాలక సంఘపు ఎన్నికలు రాబోవు శనివారము నాడు జరుగును. మహమ్మదీయ స్థానములు కాని 18 స్థానములకు 25 మంది పోటీవారులు కలరు. ఇదివఱకు సంఘముగ నుండిన ముగ్గురు హిందువులను ఎంపిక ఎన్నుకొన బడకుటకు వచ్చుచున్నాడు.

బర

రైలుమార్గము బాగుచేయింపబడుట

రంగూను, సెప్టెంబరు 15:— ఈ దినము బేహంగు మె బాక్టీషనులకు మధ్య ఇటీవల చెడిపోయిన రైలుమార్గము బాగు చేయింపబడినది. రైలుబండ్ల రాకపోకలు క్రమముగా జరుగుచున్నవి.

సింలా

సామ్రాజ్య శాసనభ

సింలా, సెప్టెంబరు 19:— ఈ దినమున జరుగబోవు సామ్రాజ్య శాసన సభలో గొ. మిర్ అనాదాల్ ఖాను గారు చెన్న పురి హైకోర్టునందు ఖాయపు లేక తాత్కాలికపు జడ్జి లను నియమించు విషయమునుగూర్చి ప్రస్తావించుదురు.

ఈ దినపు చర్య.

సింలా, సెప్టెంబరు 10:— సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణసభ ఈ ప్రాంతము రాజ్య ప్రతినిధిగారి యాజమాన్యము క్రింద జరిగినది. డి. ఇ. నానా, మహమ్మదాబాదు రాజా, నవాబాలీ మొదలగు ప్రమాణములను జేసిరి.

ప్రశ్నిల సమయమున వెనుక తొన్ని శాసనముల సవరణలను శాంక్షుగా రుపపాదించిరి.

ఈ బిల్లు సామాన్యమైన బిల్లియం శాసనపు మాటలలో కొన్ని పోట్ల “పూర్వ హైకోర్టు” అను మాటలను తేర్చు విషయమే యనియు రాబోవుసభలో ఈ బిల్లు నామోదింప జేయుచు ననియు శాంక్షుగారు చెప్పిరి.

స్పెయినుపక్షమున మిత్రమండలివారి వర్గ మార్పుకొను నెడలను ఆంగ్లదేశములతో మనము చేరవచ్చునని ఇదివఱకు ముఖ్య మంత్రిగానుండి మారాగారు చెప్పిన విషయములను గూర్చి విమర్శన లనేకములు బయలుదేరినవి. ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రి గారి కీ విషయములను తెలిపియే పూర్వమంత్రిగా రుపన్యసించిరి. కాని ఇది మారాగారి ప్రత్యేకాభిప్రాయములని విద్యా విషయమంత్రి బర్నెల్ గారు చెప్పిరి. స్పెయినుదేశము తాలిఫ్యమును వదలదని విద్యామంత్రిగారు నొక్కిచెప్పిరి.

ఆధునిక నిద్ర

మతబోధనము.

మతవిద్య యనునంతయును భారతకు బోధింప వలసినది గోపిబోధము. హిందూభావము హిందూమతమును గురించి యేమియు తెలియజేయు కుండుట యన్యాయము. సాతత్వాలనుకూలమున కిహాలందును మతవిషయక గ్రంథములు బోధింపను. అట్టి పుస్తకములే తక్కువ. వానిని గ్రంథములుగ నేయ నాచూడలేదు. హిందూభావగు చిన్న నాడు మొదలు పట్టపక్షిగా ముత్తెట్ట లగువఱకు హిందూమతమున పెద్దయో, అనుభవము మిగిలిన మతములకును భేదమెద్దియో, మాతాభిమాన మెందులకు ముఖ్యమో, యిందుకుయినను తెలిసి కొనక పోవుటచే మహాభ్రమము సంభవించుచున్నది. మనము చదువునది యన్యభావ. మనమతమునుగూర్చి సంగతులేమియు నందు కాన్పింపవు. పోనీ, మతవిషయక సమస్యలు వచ్చుట కనకాశమున్న దేశభావము ప్రాముఖ్యమునుండి తొలగినవి. మన యాంధ్రమునగాని సంస్కృతిమునగాని పఠించునపుడు మతమును గూర్చిన చర్చలు రాకచ్చును. కాని విశ్వవిద్యాలయమున వానిని ఉన్నతపదవినుండి పడత్రోసినపుడు వానిని చదువువా రెవరు? అట్టివానిని పఠించుట కనకాశ మెక్కడ? మతము హిందూమతవిషయక గ్రంథములు అంగ భావమున లేకపోలేదు. కాని వానిని పఠనీయగ్రంథములుగ చేయు. విశ్వవిద్యాలయమున వారు మతములయెడ నిష్పక్ష సాక్షిముగ నుండవలెను. ఈకారణము లన్నింటిచే మన మత భావ మడుగంటినది.

క్రైస్తవ సాతత్వాలను.

క్రైస్తవ కళాశాలలయందు మాత్రము కొంతమార్పు కలదు. అక్కడి మతాధ్యాయులకు మతమందత్యంతాసాహము కలదు. వారికి మతబోధయే ముఖ్యము. అందుచే వైరిలు గ్రంథమును బాలు రందరును పఠించునటుల చేయుచు దానిని విద్యార్థులకు నిత్యమును బోధించుచుందురు. వైరిలు చదువుట చాలించుచిరయే. కాని మన బాలురు నిత్యమును క్రైస్తవ గ్రంథమును నిర్బంధముచే పఠించుటయు, మన గ్రంథములకు చూడక పోవుటయు కడుకోరవలసినవి. విద్యార్థులు కూడ సాధారణముగ నాసయమందు నితరసంగతులను మాట్లాడుటో, లేక నిద్రపోవుటో జరుగుచున్నది. అదిగాక క్రైస్తవ కళాశాలలందు బోధించు సాధ్యాయులకు స్వయంతాభిమానము పెచ్చు. వారు సాధ్యయినంతవఱకు హిందువులకు క్రైస్తవమతమందభిరుచి కలిగించి, వారిని తమ మతము లోనికి చేర్చునలెనని యుద్దేశముకూడ నుండును. దానిచే వారు మనమతమును దూషించుటకు ప్రారంభింతురు. మనవిద్యార్థులు మూర్ఖులుగా, మనమతమందు నిరసన కలుగును. లేదా విద్యార్థులకును బోధకులకును సంగ్రామము ప్రారంభమగును. ఒకప్పుడొక క్రైస్తవ సాతత్వాలలో నొక యాపాధ్యాయుడు విగ్రహారాధన మంచిదికాదని చెప్పెను, హిందువులు విగ్రహములకు పూజించుటమార్ తనకాలిజోడునకు మొక్కినను శిష్టతదని నాడివెనట. వెంటనే యొకమూలనుండి యొక బాలుడు తనకాలిజోడును కుర్చీపై పు విసరెనట. అప్పుడప్పు డిట్టిభూమిలు కూడ సంభవించును.

కాశీ విశ్వవిద్యాలయము.

మతవిద్య ముఖ్యమనియు, మతాభిమానమును బోషింప వలెననియు, విద్యార్థులకు లందరును గ్రహించి వారణాశియందు ప్రత్యేక హిందూసర్వకళాశాలను స్థాపించి యున్నాడు. అట్టి హిందూసర్వకళా విద్యాలయమును వారణాశియందు యుంచుటో నుద్దేశమేమి? మొట్టమొదట మతవిద్య ముఖ్యమా? కాశీ యందు విశ్వవిద్యాలయ ప్రారంభోత్సవము జరిగినపుడు హర్షింజి ప్రభువు చెప్పినవిషయ మేమి? ఏసర్వకళాశాల యయినను మతాభిమానము లేనిదే స్థాపింపగూడదట! అట్టి విద్యాలయము కాశీలో నెందుకుండవలెను? కాశీ మనహిందూ విద్యలన్నిటికిని నిలయుముకదా! అక్కడ జగన్నాథుడుగ విశ్వేశ్వరుని యాలయ మున్నది. అనేక మహాపండితులును, మహర్షులును, భక్తులును తమ పాదముల చే పవిత్రము చేసిన పుణ్యభూమి. మహాశివస్థాన. నానందేశ్వరమంతయు సావనము కాబడి యొక్కడకు బోవుచుత్రికుల కందటికిని పరమేశ్వరునియందు తాసామును ముట్టించును. ఇదియన్నియు కాక ముఖ్యకారణ మొకటికలదు. కాశీయందు ప్రజల కందఱకును సన్నిహితులనిచ్చి వారిని పోషించు లోకమాత సదీయా పమును దాల్చి ప్రసహించుచున్నది కదా! లోకజనని యగు

గంగాదేవి సాన్నిధ్యము నుండుటకన్న వేరువై భగవేమి కావలెను! అట్టి పావనభూమియందు నిలబడి లతలకొలది భక్తులు పరమేశ్వరనామమును ఘోషించుచుండ, భూమ్యాకాశములు సర్వేశ్వరుని యాకారమయమయి యుండ, కన్నతల్లి పుత్రుల సుఖదుఃఖములను కడుపులో దాచునట్లు సకలవిష్టువులను గంగాధివాని పెరించుచుండ ఎవ్వడయినను మతభక్తియు నిశ్శబ్దభక్తియు లేక సంపరించగలడా? ఆంధ్రులగనే గదా హైందవవిద్యాలయము గంగాతీరమున స్థాపింపబడినది! చవత్సరితే.

కాట్టి మతవిద్య యేదో విధమున నుండకతప్పదు కళాశాలలోని ప్రతిబాలునికిని తన మతమందు సభిమానము కలిగి, మతవిషయమును గూర్చి తగిన జ్ఞానముండవలెను పట్టి పఠింపించు మతవిద్యయను శాఖ యేర్పడవలెను. సాధారణ విద్యార్థులకు గూడ తమమతమును గూర్చి గ్రంథములకొన్ని నియమించబడినవి తమ మతములోని ముఖ్యాంశములు వారికి నుద్దముగ తెలియవలెను. వారి మతాచారములో నేని సదాచారములో నేని దరాచారములో తెలియవలెను కొన్ని యాచారముల కర్థము తెలియక మనము వానిని దూషించుచున్నాము. విశాఖక చవిలివాడు పూజ చేయుచున్నా ముకాని యర్థ మెవ్వరికి తెలిసినది? ఈచుట్ట గనేక చతుర్థి యను శీర్షికక్రింద మనచెన్నపురి దినపత్రికలు వ్యాసములు వ్రాసి విశాఖకపూజ యననమెయో అది యెప్పుడు ప్రారంభమాయెనో దానిభావమెద్దియో విపులముగ చర్చించినది. అట్టి చర్చలు ముఖ్యముగ కావలెను. లేదా మనమతమందభిమానము తగ్గి నిరసన హెచ్చును. మతభ్రష్టులను చేయ నెంచు వారికి సులభము. మతాభిమానము లేని మానవు డెందులకు జీవింపవలెను? మన మతమును గూర్చి చదివి, యాసంగ తిని గ్రహించవలెను. కొన్ని దరాచారములున్న వా వానిని తొలగింపవలెను. మతాభిమానమును, భక్తులును, దేశభక్తు లగుచుగ. శాశ్వతభక్తి, మతభక్తి కలవారికి దేశభక్తి మేంకు. నిజముగ నివియన్నియు నొకవోటనుండియే యుద్భవిల్లును. దేశోద్ధానము చేయుటకు మతోద్ధరణము చేయవలెను కాబట్టి ప్రజలకు తగిన మతబోధ కావలెను. లేనిచో దేశము డిడించును. దేశాభ్యుదయమునకు మతబోధ ముఖ్యముకదా. దేశాభ్యుదయము విద్యార్థులమీద నాధారపడి యున్నప్పుడు వారికి మతబోధ లేకుండుటకంకెహర్ష్య మేమి?

విద్యార్థిమాని.

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవాస్తవ.

సింధు, సెప్టెంబరు 18:—16-వ తేదీగల ఈక్రింది లెంటి వాస్తవ హిందూదేశ కావ్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చినది:—

ఆంగ్ల రంగము.

బ్రిటిషువారు రి మైల్ సేనాముఖముతో కాంబిల్సుకు ను, పోజియోసు లెసాంరోడ్డుకును నడుమ గల స్థలము సంత యను స్వాధీనపఱచుకొనిరి. బ్రిటిషువారికి స్వాధీనమైన స్థలములలో బోలోన్ అడవి, పైర్సు, ఫోకోన్ అడవి, మార్టిక్ పిన్, కోర్ని లెట్టియనునవియుగలవు. 1000౪ముల సేనాముఖముతో బ్రిటిషువారు ధీనవెలుతు ఆగ్నేయమున శత్రుకం, చక్రములను పట్టుకొని “వండర్ల చర్చు” అను బలీయపుగు స్థలమునుగూడ స్వాధీనపఱచుకొనిరి. శత్రువులు ఘోరముగా పోరిరి. కాని 2800 నుండి వైనికులును, 65 నుండి వైనికోవోగ్ గులును, పట్టుపడిరి. వీరియందు ఆరుపూలముల అధిపతులును గలరు. బ్రిటిషువారు తమయుద్ధమున ప్రథమ పర్యాయము కనచక్షిత వాహనమును వాడిరి. ఇది వారికి చాల అనుకూల పడెను. బ్రిటిషు విమానములు ను స ఫి రంగి ద శ మనకును పదాతిదళమునకును జయప్రథమగా దోడ్పడుచు చాలక్రిందికిదిగి. శత్రువులపై అగ్ని వర్షమును గురిపించెను. శత్రు విమానశాలలమీదను, రైలుస్టేషనులమీదను బొంబులు వర్షింపబడినవి. మనవిమానపు మరగిరంగులు శత్రువుల వైద్యములను దెచ్చు రైలుబండ్లమీదను, సామగ్రిలంచబడిన రైలుచేసానముల మీదను అగ్ని వర్షించెను. 18 శత్రువిమానములు ధ్వంసమైనవనిచెప్పెను. బ్రిటిషువారికి 4 విమానములు నష్ట మయ్యెను.

పరాసు రంగము.

రాంకోరుగ్రామ పరిసరములందు పరాసువారు ముందు జరిగి కైగ్రామపు తూర్పుభాగమున శత్రువుల ముట్టడులను భగ్నము చేసిరి. సోమనదికి దక్షిణమున పరాసువారు డెనకోరుకు తూర్పుననున్న కందకములను బెర్ని కేశావ్యమున నున్న కందకములను స్వాధీనము చేసికొనిరి వానరోడ్డుకు

పశ్చిమమున శత్రువుల విశేషప్రయత్నములను పరాసువారు వ్యర్థ మొనర్చిరి వైసారంగమున సేనాముఖమున నంటిలను పరాసువిమానములు జోరుగా పనిచేసినవి

ఇటలీరంగము

ఇటలీనారు అవస్థిందనమును సుజల సుపక్రమించి గరిడియాకు తూర్పునను, కాంస్కోసిరి భూమిమీదను శిరంగులను తీవ్రముగా ప్రయోగించి వెల్లోన్ పురమునకు తూర్పున అగ్ని వర్షించి కొన్ని కందకస్థానములను, 2188 నుండి వైదిలను పట్టుకొనిరి.

రొమేనియా రంగము

ట్రాన్సిల్వేనియాలో సిగారెనకు తూర్పున రొమేనియనులు ఆల్బాట్రానదిని దాటిరి డోబ్రుజారంగమున సంతటను తీవ్రముగా యుద్ధము జరిగినది చమ్రువులను రొమేనియనులును ఓ త్తరమున వెనుకకు పోయిరి

బెల్గియం రంగము

సెర్బియనులు రెండుదినములు షిరంగియుద్ధము సలిపి బెల్గియో పరమస్సునకు వాయవ్యమున బల్గేరియను స్థానములను జయప్రథమగా ముట్టడించిరి బల్గేరియనులకు విశేషమగు నష్టముగలిగి వారు వెనుకకు మొనాస్టిరు వై పుకు పోవుచున్నారు. సెర్బియనులు ప్లోరీనా మైదానములోనికి దిగుచున్నారు. మిత్రమండలి ఎడమపై పున చివరనున్న కస్టోరియా అను పురమును బల్గేరియనులు తదలిపెట్టిరి.

ఒంగోలు వార్తలు.

(మా విలేఖరుని యొద్దనుండి)

కాలిఫిలి

ఒంగోలు, సెప్టెంబరు 18 — మా పురములో నటిక మూడు దినములనుండి, వర్షము కురియుచున్నది. వైరలకు లోటు వాటిలునని కన్నకు లుచుకొనుచున్నారు.

పోస్టాఫీసు

మా పురములో ఉత్తరముల నిచ్చు జవానులను మూడు గోజాల కొక పర్యాయము మార్పుచుయును ఉత్తరములు చక్కగా నందుచుండుట లేదు అట్లు మార్పుట మాకు కష్టమని అధికారులను నేడుకొనుచున్నాము. మా పోస్టాఫీసులో, ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్న బి నరసింహమునకు నేత్రములు జబ్బు కలిగినందున, ఏ వి వేణుగోపాలరావు నాయకుగారు వ్యయప్రయాసల కోర్చి ఉచితముగా నెమ్మది చేయుచుండుటకు సుదరాసుకు పంపినారు

భూకంపములు

రిన్నటి సాయంకాలము నాలుగు గంటలవైన భూకంపము కలిగెను

Bombay.

Puisne Judge of the Bombay High Court

BOMBAY, September 18
His Majesty the King has been pleased to appoint Mr. A. P. Marten, Barrister-at-Law, to be a Puisne Judge of the High Court of Judicature at Bombay in succession to the Hon'ble Mr Justice Davar, deceased. It is expected that Mr Marten will arrive at Bombay towards the end of November

Burma.

Railway Line Repaired

RANGOON, September 18
Through communication has been restored to-day by the breach on the railway line between Bonchaung and Meza stations on the valley section having been repaired

BRIEF TELEGRAMS.

Regarding the birth of a Princess in Travancore published yesterday a later telegram says that the birth of the new Princess is the second case of a daughter born in the family since the late junior Ranees had given birth to a princess who died when a baby

The P and O steamer "Medina" with outward mails of the 8th instant, passed Suez at one P M, on Monday the 18th instant

United Provinces.

Allahabad Municipal Elections Keen Contest Expected

ALLAHABAD, September 11
Keen contests are expected in the municipal elections under the new Act to begin next Saturday. There are 25 candidates for 13 non-Muslim seats. Three Hindus, including Lala Sheocharan Lal, Sen or Vice Chairman, who did not resign, are seeking re election. The Hindus who resigned are not standing again, but they are supporting the candidates in every ward in opposition to Lala Sheocharan Lal. Among the candidates are Messrs O. M. Chene, Junior Vice Chairman, and S. H. Milner, representing the domiciled community. Of the others one is a clergymen, the Rev Mr Ghose, representing the Indian Christians, one is a Parsi, and the rest are Hindus, eight of whom are lawyers. The Joint Magistrate of Allahabad and Mr W. O. Abel, Superintendent of the Government Press, have been nominated as members by Government, and Mr W. P. S. Milled by the Anglo-Indian Association.

THE GREAT WAR.

British Naval Raid: Enemy's Aerodrome Bombed.

Italian Advance: Enemy Reinforcements.

ENEMY WAR COUNCIL: BALKAN OFFENSIVE DISCUSSED.

[Reuter's Agency.]

THE SOMME FRONT.

A Most Important Victory. Enemy Artillery Weakening.

LONDON, September 18. Reuter's representative at headquarters wires that fuller reports of yesterday's battle show so far that it has resulted in a most important British victory since the battle of the Marne. The total prisoners hitherto counted is 2,500, but captured men are still arriving. The enemy has evidently lost many guns. The German artillery is growing weaker, especially the heavy guns. The loss of high ground for observation, coupled with our complete domination in the air, minimises the opportunities of the enemy's long-range guns.

Further Details of the Assault.

LONDON, September 18. The following is the text of last night's Paris communiqué:—North of the Somme our artillery bombarded enemy works. South of the Somme we attacked at several points at half past two in the afternoon and gained important successes. The villages of Vemondovillers and Berny hitherto partly occupied by us were conquered by a brilliant assault. Some houses are still resisting. All the ground between Vemondovillers and Denicourt and between Denicourt and Berny defended by several systems of strongly fortified trenches fell into our hands after a desperate struggle. Fighting continues around Denicourt. We captured a number of trenches between Berny and Barleux. All enemy counter-attacks at the close of the evening were shattered by our gunfire with heavy loss. Hitherto seven hundred un wounded prisoners have been counted.

THE TAKING OF COURCELETTE.

Desperate Street Fighting. Garrison Surrenders.

LONDON, September 18. The capture of Courcellette was one of the most brilliant feats in the push. Fighting began in the morning with alternating fortune, the enemy being constantly reinforced by the Albert-Bapaume road. British columns attacked the village early in the afternoon, and fighting ensued in the streets. The British and Bavarians fought with revolvers, knives, and fists. The German garrison, which had been ordered to resist to the last, surrendered in a body when it saw that the game was up.

The fighting was also stiff at Martinpuich. A captured battalion commander admitted that he was unable to stand against the irresistible British push.

Successful Air Raid.

Bombs Dropped on Enemy Aerodrome.

LONDON, September 18. It is officially announced that a squadron of naval aeroplanes dropped large number of bombs on the enemy aerodrome at Stenies Westrem on 17th inst. with successful results. One of our machines was forced to land in Holland and the pilot will be interned.

Italian Front.

Italian Advance.

Enemy Hurrying up Reinforcements.

LONDON, September 18. ROME.—A semi-official announcement states that the enemy is hurrying up reinforcements and trying by bombardments of unprecedented violence to check our advance on Carso. He has also attempted diversions east of Civaron and in Sugana valley which have been repulsed with heavy loss.

Great Britain.

The Berlin-Bagdad Line.

Allies Must Break it.

LONDON, September 18. Addressing wounded Dominion troops at Caxton Hall, Sir Mark Sykes, M. P., emphasised that it was Germany's aim to maintain the Berlin-Bagdad communication at all costs. The Allies had to break that line and so shatter German dreams of world domination.

Spain.

Spain and The Entente.

Ex-Premier Suggests an Alliance.

LONDON, September 18. There has been much discussion in Spain regarding the speech made by Senor Maura, who was formerly Premier, suggesting an eventual alliance with Great Britain and France on condition of Spain's receiving entire satisfaction at Tangier in the international zone, and at Gibraltar, and of the "Ententes" completely changing its attitude towards Spain. The speech is said to have been made with the knowledge of the Premier, but Senor Burriel, Minister of Public Instruction, declares that it was merely Senor Maura's personal opinion. Spain, he said, would not abandon neutrality.

Australia.

Australia and Conscription.

Premier's Stirring Appeal.

LONDON, September 18. MELBOURNE.—Mr. Hughes has issued a stirring manifesto, in which he says that victory can only be achieved by a tremendous effort which must be made now. He appeals to every citizen to do his share. Australia's divisions must be kept at full strength. Wealth also, he says, has its duties and must be prepared to sacrifice all for the State. Were Australia to fail in the referendum on October 28th, democracy and labour would have failed. Australia must not fail.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, September 18. The following telegram, dated the 16th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British attacking on a six miles front, have captured practically all high ground between Combles and the Pozieres Bapaume road, including most of the Bouleaux Wood, Flers, Fouraux Wood, Martinpuich and Courcellette. They also captured trenches south-east of Thiepval on a front of about 1,000 yards including a strongly defended locality known as "Wundererwerk." The enemy fought stubbornly but 2,300 prisoners 65 officers, including six battalion Commanders, were captured. The British used for the first time a new type of heavy armoured car, which proved of considerable utility. The British air service kept up constant and successful co-operation with the artillery and infantry and from a close height fired the enemy on the ground. Many bombing attacks were made against hostile aerodromes and railway stations. Troop trains were hit and transport railway sidings attacked with machine gun fire. Thirteen hostile aeroplanes were destroyed, and the British lost four.

The French also advanced to the edge of village Rancourt and defeated with great slaughter renewed enemy attempts east of Clercy. The French attacking south of the Somme carried the trenches east of Denicourt and north-east of Berny. The French repulsed two attempted attacks west of Vaux Road.

In the Vernun region French air craft have been very active along the whole front.

The Italians, resuming the offensive, maintained an intense fire of heavy artillery against the lines east of Gorizia and on the Carso Plateau, and stormed the positions east of the Valtone, capturing some lines of entrenchments and 2,188 prisoners.

The Rumanians are advancing across the river Aluta east of Fegares Transylvania. There has been violent fighting in the Dobroudja. The Russians and Rumanians have retired northward.

The Serbians, after two days' artillery preparation, made a successful attack on the Bulgarian positions north west of Lake Ostrova. The Bulgarians are retiring in disorder towards Monastir after suffering enormous losses, and the Serbians are descending into the plain of Florian. The Bulgarians also evacuated the town of Kastoria on the Allies' extreme left.

The Imperial Legislative Council.

SIMLA, September 17. At to-day's meeting of the Imperial Legislative Council the Hon'ble Mir Asad Ali Khan will ask the following questions.

Will the Government be pleased to state (A) whether they have received any proposal for strengthening the Madras High Court by the appointment of either permanent or temporary additional Judges and (B) if so, whether they propose to publish the correspondence relating to the above subject before making their final recommendation to the Secretary of State for India.

A number of fresh questions to be asked at to-day's Imperial Legislative Council has been issued this morning. Mr. B. N. Sarma will ask about the rate of interest on short term loans, gold standard reserve.

Mir Asad Ali Khan about the strength of the Madras High Court.

Mr. Sukul about Nagpur University, Central Provinces Chief Court, cess for development of light railways and tramways and enlargement of Central Provinces Legislative Council.

TELEGRAMS.

To-day's Meeting.

SIMLA, September 19. The Second meeting of the autumn session of the Imperial Legislative Council was held this morning in the Council Chamber at the Viceregal Lodge, His Excellency the Viceroy presiding. Mr. D. E. Wacha, Rajah of Mahmudabad and Nawab Ali Chaudhuri took the oath of allegiance.

After interpellations Mr. C. R. Lowndes introduced a Bill to amend certain enactments. He said that the Bill was a formal one embodying formal changes including insertion of the Patna High Court in various enactments. He hoped following the usual practice would ask the Council to pass the Bill at the next meeting of the Council.

Dr. Sapru will enquire about the creation of an executive council for the United Provinces and about constitutional reform after the war.

Rai Sita Nath Roy has a question about the Dacca University and both Mr. B. N. Basu and Sir Francis Stewart will interpellate on Rath Brothers Jute contract. The following are the most important questions in full:—Mr. B. N. Sarma will ask (1) will the Government be pleased to state whether they are contemplating the introduction after the war of any changes (a) in the strength and composition of the Indian Imperial and Provincial Executive Councils (b) in the strength, composition and powers of the Imperial and provincial Legislative Councils, (2) Is it a fact that on some previous occasion changes contemplated with regard to the Imperial and Provincial Legislative Councils were published for general criticism and suggestions before they were finally sent up to or considered by the Secretary of State. (3) If the answer to part 1 (a) or 1 (b) is in the affirmative, do the Government intend publishing their recommendations before the same are finally sent up to the Secretary of State. (4) If the answer to (3) is in the negative will the Government be pleased to give the reasons for their intention not to publish their recommendations, and will the Government be pleased to state whether they are contemplating the introduction after the war of any changes in the strength, composition and powers of district and local boards and presidency and municipal municipalities, (b) if so do the Government propose (1) to publish their proposals before the same are finally approved, and (2) to consider the desirability of postponing all local self-Government legislation till the war is over. (a) Has any representation been made to the Government of India on behalf of the Madras Corporation asking that an opportunity may be given to the corporation of offering its suggestions regarding the Madras City Municipal Bill drafted by the local Government, (b) if so will the government be pleased to give the Corporation the desired opportunity before they give their administrative approval to the bill prior to its introduction in the local Legislative Council. (a) With reference to the statement on the subject made by His Excellency the president in his speech in council on the 5th instant will the Government be pleased to state (1) when approximately the discussion on the question of emigration to the colonies is expected to take place in London, (2) whether India will be represented at such discussion by the Secretary of State or by any special officer or officers from this country deputed for the purpose and whether the services of any representative non-official Indian will be utilised. (b) Is there any intention to consider what the respective relations and the relative positions of India, the colonies and other integral parts of the British Empire should be therein after the war, (c) if the answer to (b) is in the affirmative do the Government propose to consider the desirability of suggesting the postponement of such a discussion on the ground that it is controversial.

The German Line of Defence.

ALLAHABAD, September 19. LONDON, September 17th.—Only last week reference to the Somme offensive the "Vossische Zeitung" said:—"The real line of defence of the Germans is parallel to the Peronne-Bapaume road on the chain of heights between Clercy and Norval. Our enemy is far from that line. General Felkenhayn said some time ago that the main road and the plains were safe so long as Combles was held and Combles could not be taken. Now that the allies by methodically tackling the German defence area square by square on the chess board principle instead of by whole lines have crossed the main road, their closing movement on Combles is being watched with great interest. Ginchy and Le Prieux Farm were strongly organised cover forts for Combles. Both are taken and the fall of Combles is considered certain. Its early fall in fact is probable.

The "Central News" correspondent at Amsterdam states that it is reported along the Belgium frontier that 13,000 German soldiers have just arrived from the Somme front, and that they present startling demoralisation. The correspondent adds that the stirring events now taking place on the French front have made a great impression in Northern Flanders and there are evidences everywhere in Belgium of great excitement. Among the German troops the impression prevails that the Germans not be able to resist the enormous pressure much longer. The "Daily Telegraph" Rome correspondent transmits Petrograd reports that Mackensens offensive in Dobrudja has been arrested on the whole front by the Russo Rumanian counter offensive. The enemy even had to retire from Silistria.—(Pioneer Cable.)

LONDON, September 18. General Murry Reports that mobile column of Anzac mounted troops camel corps and artillery left Birelabo on the 6th inst. to reconnoitre west of Elarish. It attacked enemy at Birelmayer sixty-five miles from Suez Canal on the 17th inst. penetrated his trenches at several point and inflicted considerable casualties while artillery heavily shelled enemy camps. Turks were apparently surprised. Our aircraft fired on parties of them including German officers riding rapidly towards Elarish. We took prisoners, our casualties were slight.

ROME.—Official announcement says.—Persistent attacks preceded and supported by extremely violent bombardment on our new positions on the Carso have been driven off. We took three hundred prisoners.

Reuter's representative at Headquarters says that feature of fighting on 15th and 16th was colossal losses of enemy which were undoubtedly record for battle of such duration. The enemy dead observed on wide front on Friday evening outnumbered British by the light to one. The whole trenches were literally paved with corpses.

The Ideals of Government in East and West.

JOGENDRA SINGH'S IMPRESSIVE ADDRESS.

Sir Valentine Chirol Presides.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENT.)

(By Wire.)

SIMLA, September 18.

Under the auspices of the Simla Association Sirdar Jogendra Singh lectured on the ideals of the Government in the East and West with Sir Valentine Chirol as President. Among those present were the Honble Mr. Hill, Sir Edward MacLagan, Mr. Sharp, Mr. Atkins, Mr. Maynard, Mr. Fagan, Maharaja of Cassimbazar, Dr. Sapru, Sir Sunder Singh Majithia, Khan Bahadur Mian Mahomed Shafi, and Rai Bahadur Ganga Ram. Raja Sir Harnam Singh as President of the Association announced that criticisms on the lecture would be welcome and proposed Sir Valentine Chirol to the chair.

Sirdar Jogendra Singh began by recalling and recapitulating the ideals that have always guided Governments in the past, both in the east and west. He dealt with India first, and then, went through China, Japan, Persia, Greece, Italy and England in turn and dwelt at length, on their former glories and present developments in their various stages. He said the two ideals, the old and the new, were destined to meet in the east and seek a new adjustment, the fulfilment of the divine purpose of the race. It was not the will of the English people, remarks Seely, that led to the connection. Invisible forces, viewless as the wind, guided a company of merchants to the High way of the ocean and placed them in charge of an empire. India was in ruins when the English came. A succession of weak and incapable monarchs anxious to secure absolute authority had lost control. The Great Moghal was a mere puppet of prestige. He did not count that the East India Company and its Board of Directors came to direct the affairs of India. The change however, was inevitable. At the greatest durbar at Delhi India passed under the British Crown and was freed from counting house ideals. In the memorable words the great Queen of England proclaimed her ideals for the future Government of India. The Queen of England became the Empress of India the Governor-General her Viceroy, the centre of all the hopes and the aspirations of the people. These were England's great days when men like Mr. Gladstone and Lord Salisbury directed the affairs of the state, inspiring the activities of the Government with their own idealism. Tennyson, Ruskin and Carlyle dominated the world of thought. Her Majesty's officers who came to rule India were men of faith ready to bend all their energies in raising India to the same level as their own island home. The common belief was that wherever the British flag goes also goes the British freedom, justice and an absolutely incorruptible civil service, self-reliant, self-controlled and fair minded, ready to take the white man's burden, is a most valuable asset of the Empire.

Talking about the Viceroy he said that his is the only office which answers to our conception of a ruler. People look up to him as they would to the King. How then can any Viceroy be unnecessarily pro-Indian. Could he or any other servant of the Crown responsible for the Government of India afford to be anti-Indian. The only right attitude which can bring about the future fusion and lay firm the foundations of the British Empire is for the Indians to be pro-English and for the English to be pro-Indian. The word anti must be banished from the vocabulary of both. There is no other alternative in dealing with the present situation in India. He stated that there is no stopping still in the affairs of men. India of to-day is different from India of yesterday and a thousand agencies are at work moulding the minds of men. The days of unquestioning acquiescence, if there were ever such days, are gone. The new currents set in motion by the builders of the Empire have swept aside old world conventions. Englishmen in a supporting spirit dethroned the old gods and now that the worshippers are clamouring for the new they are perplexed. A new India has come into existence which is now taxing the patience of an overburdened administration. The question naturally occurs what is to be the future of India, what does her possession mean to Great Britain, what does British Dominion mean to India? It is not for me to answer the first question. The third I can answer without hesitation. India needs England and is anxious to strengthen the connection. She has proved her devotion in the flaming fires of war. The fields of France and Flanders, Mesopotamia and Gallipoli bear witness to the gallant deeds of our men. Our limitless loyalty will continue to flow as long as the benevolence of our Emperor inspires his Viceroy and his Government. The belief that ideas of self-government are inapplicable in India's present stage of transition may be right or wrong. But the wish that the people should accept in an unquestioning spirit all measures conceived, shaped and carried into effect by the central authority is not very inspiring. There are great dreams to be dreamt about India. The remedy is not to oppose the new born aspirations of the people but to control and guide the currents of opinion from within recognizing finally that in the affairs of men patience combined with a spirit of confidence is the sovereign law. The problem that called for solution was how to guide and control the different elements of Indian society towards an organic state.

After dealing with some of the defects of the present system of administration the lecturer suggested that India needs two distinct systems of government, the paternal system of the villages and constitutional government for the whole country. The permanent official must carry on his work in a paternal spirit guiding, controlling and helping the villages in building up a system of rural education, organising village panchayats and promoting co-operation and agriculture generally. He must be their guide, philosopher and friend. Then only he will

approach the ideal of a 'ma bap,' ruler. The Supreme Government like all Governments in the east and the west must elevate itself to a higher plane the centre of all our ideals and fountain of all our hopes. Times have come when the Government might strengthen its position as did the rulers in the days of old by associating with itself men who have no other ambition but to share in the shaping of the future of their country. Let the Government of India take the lead and create an imperial senate truly imperial in conception and spirit. Let this senate gather all the wealth and power of the country representing wisdom, and experience as well as birth. Our great pro-consuls freed from the routine of office, ought to find in it a place. Then they will have leisure to observe and study the needs and aspirations of the people. Let this senate be responsible under His Majesty's Viceroy for the government of India inspiring the future policy of the Government with enthusiasm, knowledge and true sympathy supplying the permanent officials with new ideals to make a larger happiness more universally possible. The lecturer declared that the great secret of successful administration was true sympathy and concluded his rather lengthy lecture by saying that an enquiry into the past and a sympathetic appraisal of the future will bring us all together, proud to belong to the British Empire, and offering his hearty thanks to his friend, Sir Valentine Chirol for presiding at the meeting.

Several speakers followed.

Mr. Rada Kanta Mallaiya pointed out that he could not endorse the certificate given by the lecturer to permanent officials and failed to understand how and where at a time when the country was clamouring for increase in number and authority for executive and Legislative Councils, the Senate proposed by the lecturer would fit in.

Sir Valentine Chirol then addressed the meeting.

Sir Valentine Chirol in the course of his speech said:— "It is more than forty years since I first heard the east calling and I may claim to have studied in many eastern countries from the Bosphorus to Japan the absorbing problem which the lecturer has taken as the subject of his address namely what is the essential difference which underlies the political ideals of East and West. In other eastern countries which have not been brought into the same close relationship with England as India has that problem may be approached chiefly as a matter of fascinating speculation, but in India it is far more than that. It is a problem of practical statesmanship for on its correct solution depends in a large measure the willing acceptance by 300,000,000 people of the supremacy and permanency of that British rule under which India has grown to be a real bulwark of the British Empire and at the same time one of its gravest responsibilities. It would be out of place for me to touch to-day on any concrete political issues. I would merely suggest for your consideration whether one of the chief difficulties in the relations between the two races in India does not arise out of the marked diversity of their intellectual endowment in one very important respect. The suggestion in fact is not my own so much as that of my lamented friend the late Mr. Gokhale. Our relations during the three years we served together on the Public Services Commission ripened, I am glad to think, into an intimate friendship which allowed us to discuss every question and to differ often very widely without the slightest illfeeling. On one occasion when we had been discussing the very problem with which Sirdar Jogendra Singh has dealt to-day, I thought to close the argument by saying 'My Dear Mr. Gokhale, of Indians you always let your imagination run riot to which he replied in the same tone 'My dear Sir Valentine, your Englishmen would be all the better with a little more imagination than you have. Well, I am convinced that Mr. Gokhale and I were absolutely right. Indians have been endowed with a superabundant imagination which they find it hard to keep under restraint, whereas Englishmen allow the much smaller amount of imagination bestowed upon them to lie generally dormant. Hence in the domain of politics the Indian imagination is apt to fasten on some distant goal, which may or may not be capable of ultimate attainment and to over lap in one round all the many intervening obstacles which have to be slowly and patiently overcome before it can possibly be reached. The Englishman with his more practical instinct is apt to keep his eyes steadily fixed on the obstacles and wants to see his way very cautiously to the means of overcoming them one by one, before he will begin to let his mind wander away to the potential goal. The lecturer has alluded to the Emperor Akbar as a supreme instance of what statesmanship inspired by imagination and idealism can achieve. In the East Akbar was undeniably one of the greatest rulers in Indian History and his conception of a new religion to complete the fusion of races and communities under his sway was the outcome of a splendid imagination. But I have myself often wondered whether a more cautious policy might not have achieved more durable results. Did not his fervid imagination tempt him too rashly to over leap the many obstacles which in the conditions of India inevitably lay between him and the attainment of the splendid goal on which his eyes were fixed? Did not he in his haste himself provoke the reaction which ultimately took shape in Aurangzeb to the final destruction of the great imperial edifice which Akbar had striven to raise. Or take another point upon which the lecturer has rightly dwelt, namely, the need of greater sympathy for Indian ideas on the part of many Englishmen. Far be it from me, to attempt to justify its absence if it be really and too often absent, but I think it can be largely explained by the British deficiency in imagination to which I have already allu-

TELEGRAMS.

ded. What is sympathy but that exercised of imagination which enables one to see and to feel things as other see and feel them and not merely as we are ourselves accustomed to see and feel them. The Englishman at home, as well as out here, goes about his own business without troubling himself very much as to what others think or do and does not expect others to trouble themselves very much about what he is thinking or doing. I will just quote as an illustration of this characteristic aloofness the custom of every London club with the exception of a very few small clubs run on special lines. No one is elected to any decent club unless he is held to be in every way qualified to associate with its members. Yet as a rule no member of a club will dream of speaking to or taking any notice of a fellow member with whom he does not happen to be already personally acquainted. Now, this spirit of aloofness is thoroughly understood at home, were we all cast more or less in the same mould. But if we had more imagination we ought to see that it does matter very much in India where our Indian neighbours are cast in quite a different mould sensitive emotional, gifted with a fervid imagination, prompt to take offence and to suspect hidden purposes, where if they know us better, they would realise that in nine cases out of ten there is no purpose whatever good or bad, but simply our customary and somewhat self centered indifference, or in other words our want of that imagination which sympathy postulates. I would on the other hand ask my Indian friends to bear in mind that if India may have suffered from our rational want of imagination it has often had disastrous consequences in other directions for ourselves until some great emergency has come to stir the soul of the nation to its very depths. Take for instance what happened in regard to this great war until Germany let it loose upon the world. Nothing would induce the British people to exercise their powers of imagination sufficiently to conceive the possibility of a great and apparently civilised nation having been steadily disciplined for years past to regard war as the supreme purpose of national life and to place the successful waging of war above the most elementary principles of humanity. The few Englishmen who like myself had had special opportunities of studying during years of residence in Germany, the steady evolution of the German mind and of German policy towards the catastrophes we are now witnessing and were, therefore, in a position to foresee it, were ridiculed as demented Germano phobes. Even after the outbreak of the war it took some time before the imagination of the British people was stirred to a full comprehension of all that the great struggle meant for the future not only of the Empire but of mankind. But once stirred, I think, it may safely be claimed that it rose to a conception of collective and individual sacrifice worthy of the greatest cause in which any nation has ever fought. That India, far less closely affected, should have so promptly and heartily identified herself with the rest of the Empire in this great war will always, I think, be reckoned to the credit of the quicker imagination with which I believe her people to be endowed. At any rate I am confident that the part she has so worthily played in the war will in turn appeal to the new power of imagination which this tremendous order has evolved throughout the British race and that out of it will arise a greater and more successful endeavour than any in the past to blend for the good of India, and of the Empire the political ideals of the East and the West in the lofty spirit which inspired Sirdar G. Jogendra Singh's lecture.

I will now ask for a vote of thanks by acclamation to my friend Sirdar Jogendra Singh."

With a vote of thanks proposed by Khan Zulfikar Khan, Vice President to the chair the meeting terminated.

BRIEF TELEGRAMS.

3½ per cent Government paper are at Rs. 79½ and 4 per cent at Rs. 97½ 4 per cent Conversion Loan, ex-Warrant at Rs. 91 and Warrant at Rs. 10.

Mr. E. B. Sueter, Third Assistant Colonial Secretary, was drowned at Bentota yesterday in spite of attempts to rescue.

Communication between the Marwar junction and Marwar Pali will not be restored until Wednesday.

The P. and O. steamer "Khyber", with the homeward mails and about hundred passengers left Bombay yesterday evening. Among the passengers were the Hon'ble Mr. Justice Twomey and the Hon'ble Mr. Le Mesurier I.C.S.

Ail-India Weather.

SIMLA, September 18. Rainfall is reported from all parts of the country except west of the line joining Bombay and Rawalpindi. There are indications of the information of a depression over north of the Bay. Rainfall has been nearly general in Lower Burma, the United Provinces, in east Central Provinces, Konkan, Hyderabad and Madras Deccan, and local in Upper Burma, Assam, Bihar, east Rajputana, Central India, west Central Provinces, Bombay Deccan, Mysore, Malabar and south-east Madras. A few falls also occurred in Bengal and north Punjab.

Chief amounts are:—Table Island and Diamond Island 1½ inches, Tavoy 4, Victoria Point, Mergui and Akyab 2, Minbu 1, Patna 7, Darbhanga Gorakhpur and Mussooree 2, Allahabad and Jhansi 3, Cawnpore, Mainpuri and Bareilly 1½, Rawalpindi 1, Ajmere 2, Jubbulpore and Pendra and Raipur 1, Chanda, Jagdalpur and Ratnagiri 1½, Marmagao, Ahmednagar, Sholapur and Aurangabad 2, Hanamkonda 1, and Gulbarga 1½.

FORECAST: Decrease of rainfall in the United Provinces and Behar.

The "Indian Daily Telegraph" learns that the officers who held a joint enquiry into the Kalanour accident, are of opinion that it was caused by the mail train driver running against signal.

ఆంధ్రులు : విద్యానిధి : యుద్ధము

[నై న్యాభిలాషి]

ఆంధ్రోద్యమము ఆరంభమైన వెంటనే విశ్వవిద్యాలయము చేయుచున్న యుద్ధము ఆరంభమైనది. ఈ సంగతులపై మౌనము యుద్ధములో చేరి, 'ధర్మసంస్థాపనాగ్రామ', ఆంధ్రోద్యమము గొల్పిరిని యుద్ధపరిణామములను నిర్ణయించేయ మొదలిడి, అప్పటి విషయములలో సామ్రాజ్యత్విని నిలుపుటకు భాగ్యవైద్యములను శత్రువులపై ప్రయోగించెను మీలు ఏయే రీతిని భారతదేశంలో నిమిడియుండి వనరు మధ్య మధ్య వినునప్పుడుగాని వదువునప్పుడుగాని, పులకరించునట్లు వర్ణింప బడిన భీష్మ ద్రోణ భీష్మార్జున వీరావేశమును విశేషింపించి, మన మాతృభూమికి నూతన యుగోంకరణ మొనర్చినది జగ ద్విదితివై, ప్రస్తుతము ప్రసి పాశ్చాత్యదేశములో వీరినాటక ములలోను, తేరవై చిత్రించిన ప్రతిమా ప్రదర్శనములలోను ప్రచురింపుచున్నది

ఈతరున సమగ్రముఖమున పో కొనసాగుటకు అవకాశము లేనిగాని, శరీరస్వచ్ఛమైన లేనిగాని, కోటనకోటిజనులు కోట్ల కోట్ల రూపముల నిద్రాహగములుమాని, ప్రాగుచేసి, రాజ రాజేశ్వర ప్రతినిధులకు సమర్పించి, దేవాలయములలో సమయ ము దొరకినప్పుడంతా విజయప్రాథనలు చేయుచున్నారని మనము ఎఱుగుదము. ఆంధ్రులువైసా ప్రాగుచేయుటకు ఏయే ప్రయత్నములు చేసినదియు, ఎంత మొత్తము చేర్చినదియు, ఏయేమాధ్యముల చేర్చినదియు లెక్కలరూపమున, దాతల సేవ మొత్తముల నిరూపించునట్టి పట్టిని ఏ నిగంతరవాగ్తా పాతి యైన 'ఆంధ్రలోకమునకు తెలియచేసినచో, మన మందరము కృతజ్ఞతా పూర్వక నమస్కారములను చేయవలెను.

విద్యకై సాము రావడము దుష్టమైనది. ఇదివరకు స్థాపితపడిన పాఠశాలలు ధనము లేమిచే క్రుంగిపోవుచున్నవి. శ్రీవిద్యకు, పాఠకుల బసల నిర్మించుటకు ప్రకృతి కాశ్రు ప్రయోగ పతనమునకు వలయు ధనములకు వైసా ఏదాతనంది వెలు వెడుట లేదు. సాకా పుత్రి దేశముల కేగి ఉన్నతకాశ్రువిద్యల నేర్చుకొనుటకు యువజను లకు సహాయము చేయుటకు ధనము రావడము లేదు. వీర వైన ఆంధ్రవిద్యార్థులకు స్వదేశములో నున్న ఉన్నత కళా కాలేజీలో సహాయము చేయుటకు నాలుగేండ్లపాటు ఏర్పరచ దలచిన నిధికి ఏమాత్రము భాగ్యము లభించినదియు ఎవ్వరికి తెలిసినట్లు లేదు. పోనీ, పల్లెటూళ్లలో ప్రతినిమిషిక బాలునికి వ్రాయున చదువను నేర్పుటకు నిన్నుచిన్న పాఠశాలల నేర్ప రచి కర్తవ్యమేన గాని అచిర కాలములో చేరి నుభివృద్ధి పొంద నేరివడ్డ అందరికి తెలుసును, గాని ఈ ప్రయత్నమునకు శాసన లసి సామున పోగుచేయు నెక్కడ నుండిట్లేదు అర్హత సములై, ఆంధ్రోద్యమమునకు జీవకరణ ఈ అనేక ప్రయత్నములకు ఆంధ్రులు ధనసహాయము కావలె నది, ఆంధ్రుల తిర్రానించిన ఆంధ్రవేదా సంఘము నొకదారిని తెలకొల్పుటకు కొంతకాల ప్రయత్నము చేసెయు, టక్కి కాంగ్రెసును సంపూర్ణముగా గతము నిర్వహించలేక ఒందరులో స్థాపితపడిన ఆంధ్రాభిమాన కళా కలకు మొదట మొదట సమాధానముతో ఆభ్యాస రీతిని భూములు గంగాలు కాములు చేరినను, ఇటీవల స్పర్ధాగుణహాయము స్వీకరింపవలసిన గతికి వారి చింత కేంద్రమైన సర్కారుప్రమేయము లేకుండ, పృథాతీయ కళాకారుల పరిపూర్ణమగు స్వార్థంత్రయముతో నిర్వహించు టకు, సంకలనం ధనము అంగశ్రమవాహముగ నింతెరిము శుభాశుభ భాగ్యముల స్వర్ణ విహ్వలనో లేక, కేవలము విద్యావ్యాప్తి ప్రతిపేదనో లేక స్వజాత్యభ్యుదయభి మానమున, నిష్కామధర్మమునో కళాకాలాధికారులకు చేరక పోతునచో, దాని స్వాతిత్రయము నడించు నని భయపగుచున్నది ఈకళాకలకు ఇంకా ఎక్కువమంది మహాత్ముల విద్యాప్రవీణులు చేరవలెను ఆయుర్వేదకాశ్రు ము, వాణిజ్యకాశ్రుము, చిత్తరువుల నిర్మాణకాశ్రుము, సంగీతకాశ్రుము, శరీరవ్యాయామకాశ్రుము,వ్యవసాయకాశ్రుము, పాశ్చాత్యవైద్యకాశ్రుము, ఆధికకాశ్రుము, యంత్రనిర్మాణ కాశ్రుము, గాఢవిద్యకాశ్రుము, మొదలగు నవీనవిశ్వ విద్యాలయములకు గావలసిన ముఖ్యాంగముల నిర్మించి కర్మా గారుల నేర్పించి, నేర్పుతో కొనసాగించుటకు ఆంధ్రులకు ధనసహాయము వలెను ఈ ఉద్దేశములకు ధనమును సంపాదించుటకు. ఏతిహాసీటుదాని ఖజానా డిష్టిక లెక్కరు, స్కూల్ షిప్ షెడ్యూరు, మునసబు, గాని ప్రయత్నించుటలేదు

శ్రీవేంకటగిరి మహారాజాగారు, శ్రీబొబ్బిలి మహారాజాగారు వైరా భూస్వాములు పేదరికమును వృద్ధిపఱచు మాధ్యములను సూచింపక, ఆంధ్రవిద్యా, పరిశ్రమ, విశ్వవిద్యా లయ. నిగలకు తమ నేలల లక్షలను వినియోగించు తు రని ప్రార్థనలు

జూలైరాజు కేబురులు, శాస్త్రాలక్ష్యకి పుట్టినిల్లనదగు వెలపుకలాలంకరులు, ధనలక్ష్యనే ప్రయోగించుటయందు లక్ష్యముంచిరా, లేక తమయోవనమును, కండబలిమిని ఆరోగ్యమును, దేశ భిమానమును, రాజధర్మిని, శాస్త్రయాపమును, యుద్ధ రంగమునకేగి మొగ్గుమున భిక్షపాణులై, శత్రువుల నెదుర్కొని తమదైర్య స్థైర్యముల విశదపఱచి, తమకులధర్మమును, ఆర్యత్వత్విని, ఆంధ్రనామమును సాధకముచేయున తనని కూడ తలచిగా?

ఎవ్వరైన ప్రతికాపారకులకీ క్రింది ప్రశ్నములకు నదు త్తరముల ప్రతికాముఖమున తెలియచేయుదురు గాక.

- 1) ఆంధ్రజనసంఖ్యలో సర్కారును మందు ఈ పయోగ మగుటకు లేవి? వానిపేర్లు, వారి నివాసమండలములు, వారి మొత్తపు సంఖ్య ఎంత?
- 2) కిరిలో 18 మొదలు 35 వత్సరముల వయస్సుగల యువజనుల సంఖ్య, జాతి జాతికి, ఎంతమంది గలరు?
- 3) ఈయోవజనులలో ఆంధ్రమును, ఆంగ్లమును, వ్రాయుచును నేర్చినవారు ఎందరు? కేవలము చేవ్రాయుకంటె ఎక్కువ విద్యాపరిచయము లేని వారెందరు?
- 4) సర్కారువారు తలచున, స్వేచ్ఛమై సమర మొనర్చు కుతూహలు లగునట్టివానిని వెంటనే వైద్యముతో చేర్చు కొనెదము, వెంటనే ఐదులెక్కల డబుకు ఈవై న్యాభిలాగు వారిలో నెంతమంది వైనికు లగుటకు సిద్ధమగుదురు?

"ఇందుమతీ పరిణయము." కుమార ధూర్జటి ప్రణీతంబగు చక్కని ఆంధ్రకావ్యము. వెల రు. 0-10-0. "అప్పారాయ యశశ్చంద్రోదయము." ఆదివిల్లి వేంకట సోమశాస్త్రి మహాకవి ప్రణీతము. సం స్కృతము; ఆలంకార కాశ్రుము. వెల రు. 2-0-0. ఈ రెండు గ్రంథములను ఏక కాలమందు కొనగోరు విద్యాభిరుక్తులకు పుస్తకభాండాగారములకు ఈ 1916 సంవత్సరము అక్టోబరు నెలాఖరు వరకు సగము వెలకిగ బడును వలయువారు:— "మేనేజరు" మునునూరు సంస్థానము, మాజీమీడు, కృష్ణాజిల్లా

శైలిరీతి స్మారక బ్రాహ్మణ నిత్యకర్తృత్వము శ్రీస్వరాంధ్రప్రయోగము. 320 పుటలు వెల 1-1-0. ద్విభాషులు అవశ్యమాచరింపవలసిన, స్నాన, సంధ్యానంస, భోజన, బ్రహ్మయజ్ఞ, దేవతార్చన, వైశ్యదేవ, ఆతిథి పూజలు, వారికిసంబంధించిన భస్మధారణవిధి, స్థానీకావిధి, సముద్రస్నానవిధి మొదలగు ఇతరవిషయములు దాదాపు అర విషయములు ఆంధ్రప్రయోగముతో వివరముగ నిందుగలవు. దాదాపు 3 వేల గ్రంథములు ఖర్చయినవి. 2 సదాచారము - నాంధ్రతాత్పర్యము. ౧-౨-౦. ఈ రెండుగ్రంథములు ఒకపర్యాయము కొనువారలకు ౨-౨-౦ లకే ఇచ్చెదము. ఇవిగాక భారతభాగవతాది గ్రంథములు, చాత యోగప్రవీణికాది గ్రంథములు, తొట్టివైద్యగ్రంథములు, ఇతర వైదికగ్రంథములు, గాయత్రి, ప్రాతస్సంవ్యస, జగద్గురు అది శంకరాచార్యులు, మున్నగుపటములు మాదగ్గర లభించును. వలయువార తీరిధముగా వ్రాసికొనునది. మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు లేక డి. వి. శర్మ పూర్ణ, కృష్ణాజిల్లా అని వ్రాసే.

చాధాడితులకు వరము: ఐనాడి నహితమైన డా॥ వి. డి. సావంతుని వనోపదిసారసపరిల్లా అపరిభృత రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కిరిటమువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండహాలను తుండ్లను, స్రావనోష్ణలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును. మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (82) వనోపదిసారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసోష్ణములను, మలబద్ధకమును కారెంబంధమును నోష్ణలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రీకరచును. శరీరారోగ్యమును గలంగ జేయును. 16 రోజులవర మందుటకు 4 టేబుల్ స్పూన్ బిడ్డలలో అమృతము. ప్రొప్రిటరు:— వి. డి. సావంత్. 144, ఫననవాడి, నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D SAVANT. Fanaswadi No. 144 No 2 BOMBAY.

శ్రీవేంకటగిరి రాజాగారి హైస్కూలు నెల్లూరు.

ఈ పాఠశాలకు ప్రధానాంధ్ర పండితులు ఒకరు కావలయును. జీతము నెల 1 కి 20-1-25 రూప్యములు.

అర్హులు, ఆంధ్రపండితులగువారు ధరభాస్తుల శ్రీహెడ్డుమాస్టరువారి పేరటకు తక్షణమే పంపు కొనవలయును.

553 14-9-16 వ. సంతాన రామస్వామిగారు. హెడ్డుమాస్టరు. శ్రీవేంకటగిరి రాజాగారి హైస్కూలు, నెల్లూరు.

ఆంధ్రమహాభాగవతము వచనము

ఇయ్యది అతి సులభ శైలిలో శ్రీలకు బాలురకు కూడ తెలియునట్లుల వ్రాయబడియున్నది. వేదాంత విషయములు యిందులో మెండుగా నున్నను బాగుగ వివరింపబడి యుండుటవలన చదువు వారికి మనోహరముగ నుండును. ఇందు ఆయా సందర్భములకు తగిన చిత్రపటములును చేర్చబడి యున్నవి. ఇప్పటికి దశమస్కంధము పూర్తియైనది.

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include ప్రథమద్వితీయ స్కంధములు, తృతీయ చతుర్థ స్కంధములు, చతుర్థ పంచమస్కంధములు, షష్ఠ సప్తమస్కంధములు, అష్టమ నవమస్కంధములు, దశమస్కంధము ప్రథమభాగము, ద్వితీయభాగము.

235 ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అంతుకో, ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర

(నాల్గవసంచిక వెలువడినది) గ్రంథకర్త గా మారిస్వోత్తమరావుగారు, ఎం.ఏ. లోకముగా ఎన్ని రాజ్యములూ కలిగినవి. గలించినవి. ఎందరో రాజులు పుట్టివారు, గిట్టివారు. ఎన్నియోజాతులు మనినవి, చనినవి. ఎందరో మహామూర్ఖులు జన్మించినారు. నిర్యాణ మందినారు. జరిగిన యుద్ధములకు లెక్క లేదు, ప్రబలిన మతములకు మితిలేదు. అయిన మార్పులకు అంతము లేదు. పట్టణములు పల్లెలైనవి. పల్లెలు పట్టణము లయినవి. రాజ్యములు అవశ్యులైనవి. అడవులు రాజ్యములైనవి. అనాగ రికులు నాగరికు లైనారు, నాగరికు లనాగరికు లైనారు. ప్రభువులు అంకితు లైనారు, అంకితులు ప్రభువులైనారు. ధనంతులు దరిద్రు లైనారు, దరిద్రులు ధనంతు లైనారు. జ్ఞానంతు లంధకారమువడినారు, అంధకారముననున్నవారు జ్ఞానంతు లైనారు. ఈ యంతటికిని రెండే కారణములు - కాలము, మానవుడు. 6 సంచికలు 2.0.0. ఎప్పుడెప్పుడు ఎవ్వరెవ్వరు ఏ ఏ విధముగా ఈరెండు కారణములు పనిచేసివో తెలిసికొనుటకు ఎవ్వరికి ఇష్ట ముండు? ఎవ్వరికి కుతూహల ముండు? ఆ యిష్టమును పూర్తి చేయునది మా ప్రపంచ చరిత్ర. ఆ కుతూహలమును సంతృప్తిపరచునది మా ప్రపంచ చరిత్ర ప్రపంచచరిత్ర కార్యాలయము 145, టంకసాల వీధి, మద్రాసు.

VANDANA

Sc

Sold Everywhere

తుల నల్లు, అగ్రంజి పిఠెల దప్పా 1 కి గూ. 2-0-0.
 అన్నదను యింగ్లీషు వ్యాపారములకు కొరతను.
 సోలు వజ్రము:—రాధా అంధు కంపెనీ,
 ఇంగ్లీషు మందుల వ్యాపారులు,
 260, హైనాబాదు స్ట్రీట్, నువరాసు.

327

అలోగ్యమును కాశ్యపినిభుమనుపొందుట స్వాభావిక
మైనదిగాని కేవలము ఆనుసరించుట వలననే కల్లుచున్నది.
ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము అలోగ్యమార్గమును కలుగజేసి
శరీరపాఠ్యమును దృఢకాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించు
చు, ఈపుస్తకము ఇతనుమగా నీయబడును. పోస్తు చాణ్డీ
యును మేమే ధరి:చింపవలయును, వెంటనే వ్రాయుడు.
219 వైద్యశాస్త్రము మణితంత్రం గొప్పదనమే,
అపరిచితమైన జాతిధారలయం 166, బా.జ్యోతి, మదరాసు.

రాజశైల్య వారాయణజీ కేశవజీ, ఆయుర్వేదోదయ
ఔషధాలయము 20 చీనాబజారురోడ్, మద్రాస్.

A black and white woodcut illustration of a traditional Indian pharmacy (Bhairoji's) interior. In the foreground, a man is seated, using a large wooden pestle to grind herbs in a mortar. Behind him, another man stands behind a counter, surrounded by various bottles and jars. A third man is visible in the background, near a large window that shows a landscape with a rising sun. The room has a thatched roof and a large window. The illustration is framed by a decorative border.

{ పాకింగు పోస్టేజి
(పత్తేకము.

బ్యారక్ అండు కంపెనీ, 18 యె. నెకండుల్లెబీచ్, మదరాసు

మేము తయారుచేసినది నవ్యమశ్రేష్ఠతరమైన పాగాకుచే
తమ, ఆచ్రమధమారికలవల్లనన్న సువాసనద్రవ్యములచేతను
న్న చేయబడినది. ఇది శీత భారములు, పెంటి తలనొప్పి, పీన
స, దీర్ఘపడితములు, ముఖపి, మైకములు, ఇత్యాది రోగోగ
ములను అవలీలగా, కుదుర్చుచిది గాక, యిదియుపయోగించు
చున్న, శరీర కుతూహలము, బుద్ధిపతకాలము, నరములకు
ఉత్సాహము కలుగును. ఇది ఒకతూరి యుపయోగించినవారు
ఇతర నవ్యములను అపేక్షించరు. సర్వజనల యుపయోగ
నిమిత్తమై ఈ నవ్యమును సామాన్య ధరకే విక్రయించు
చున్నాము. దీనిని ఒకతూరి పరిశీలించి దీనియొక్క సుగుణ
ములను గ్రహించవలయునని మార్చుక్క కోరిక.

పోస్తు బాక్సు 212, నుదరాసు

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149, Broadway Madras

కుంకుమ పుష్ప

ఎస్ నారాయణ అందు కంపెనీ,
(53) 21. హమ్మంపేడి, బొంబాయి.